

MESYUARAT KEDUA, PENGGAJAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS
2021

HARI KHAMIS : 25 NOVEMBER 2021

**JAWAPAN-JAWAPAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN JAWAB
LISAN YANG TIDAK DIJAWAB DI DALAM DEWAN
(SOALAN NO. 9 HINGGA NO. 41)**

NOTA: [RUJUK PENYATA RASMI HARIAN (HANSARD)]

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK ZAKARIA BIN MOHD. EDRIS @
TUBAU [LIBARAN]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan bagaimanakah jalinan atau hubung kait antara WKB2030, Keluarga Malaysia dan Aspirasi 100 Hari Pentadbiran Jemaah Menteri dapat memulihkan ekonomi, memastikan kestabilan negara dan menjamin kesejahteraan hidup rakyat Malaysia.

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATUK DR. ABD LATIFF BIN AHMAD
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (TUGAS-TUGAS KHAS)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Wawasan Kemakmuran Bersama 2030 (WKB 2030), Keluarga Malaysia dan Aspirasi Keluarga Malaysia 100 hari Pentadbiran Jemaah Menteri (AKM 100) telah dibangunkan dengan teras masing-masing iaitu:

- a) 7 teras bagi WKB 2030 adalah memperluaskan Ekosistem Perniagaan dan Industri, menggalakkan Aktiviti Pertumbuhan Ekonomi Utama, mentransformasi Modal Insan, meningkatkan Pengukuhan Pasaran Buruh & Peningkatan Pampasan Pekerja, mempertingkatkan Kesejahteraan Sosial

Pekerja, Keterangkuman Wilayah dan memperkukuhkan Modal Sosial;

- b) Konsep Keluarga Malaysia dibina dengan berpegang kepada keutuhan negara dan terikat dengan nilai-nilai didikan sempurna dalam sesebuah keluarga yang saling melengkapi. Rukun Negara dan Perlembagaan Malaysia merupakan batu asas Keluarga Malaysia yang melandasi nilai dan prinsip Keluarga Malaysia yang kalis cabaran masa hadapan, berketerangkuman, kebersamaan dan kesyukuran tanpa mengira agama dan bangsa; dan
- c) AKM 100 mempunyai 6 teras utama iaitu Menstruktur Semula Ekonomi, Menjamin Keselamatan dan Ketenteraman Negara, Meningkatkan Kesejahteraan Sosial, Mempertingkatkan Infrastruktur Menyeluruh, Memperkukuh Penyatuan Dalam Acuan Keluarga Malaysia dan Memperkasa Penyampaian Perkhidmatan.

2. Teras-teras yang menaungi WKB 2030, Keluarga Malaysia dan AKM 100 ini menunjukkan hasrat kerajaan untuk memulihkan negara dan mencapai status Malaysia negara maju dan berpendapatan tinggi menerusi inspirasi kesepakatan Keluarga Malaysia. Oleh itu, jalinan atau hubung kait antara WKB2030, Keluarga Malaysia dan AKM 100 sememangnya menyokong usaha kerajaan dalam usaha memulihkan ekonomi, memastikan kestabilan negara dan menjamin kesejahteraan hidup rakyat Malaysia.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN
DARIPADA : YB TUAN TAN KOK WAI [CHERAS]
TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **MENTERI SAINS, TEKNOLOGI DAN INOVASI** menyatakan penglibatan Malaysia dalam bengkel pembangunan Stesen Sains Antarabangsa Lunar di China pada September 2021, dan sama ada Malaysia juga akan menandatangani Artemis Accord.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Terima kasih kepada Yang Berhormat Cheras atas soalan yang dikemukakan,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat,

1. Program pembangunan Stesen Penyelidikan Lunar Antarabangsa merupakan inisiatif kerjasama antara China dan Rusia dalam membangunkan fasiliti penyelidikan yang lengkap di bulan bagi menjalankan aktiviti penyelidikan saintifik pelbagai bidang serta penerokaan dan pencerapan bulan.

2. Cadangan pelaksanaan program ini telah diumumkan pada April 2021, di *58th Session of the Scientific and Technical Subcommittee (STSC), United Nations Committee on the Peaceful Uses of Outer Space (UNCOPUOS)*. Program ini terbuka kepada semua negara di semua peringkat, seperti:

- perancangan;
- reka bentuk;
- pembangunan;
- pelaksanaan dan pengoperasian fasiliti; dan
- penglibatan dalam penyelidikan yang akan dilaksanakan.

3. Pada 27 September 2021, satu seminar tertutup iaitu Bengkel pembangunan Stesen Penyelidikan Lunar Antarabangsa atau dengan izin, *Russian-Chinese Joint Seminar on Cooperation in International Lunar Research Stations* telah dianjurkan oleh China National Space Administration (CNSA) dan State Space Corporation ROSCOSMOS di Zhuhai, China.

4. Seminar ini telah dihadiri oleh pakar-pakar dari United Nations Office for Outer Space Affairs (UNOOSA), European Space Agency (ESA), Asia-Pacific Space Cooperation Organization (APSCO) dan beberapa buah negara **termasuk seorang pakar dari Malaysia**. Seminar ini diadakan bertujuan membincangkan mengenai penyediaan deklarasi berkaitan cadangan pembangunan Stesen Penyelidikan Lunar Antarabangsa di Bulan.

Tuan Yang di-Pertua,

5. Program Artemis Accords yang diterajui oleh National Aeronautics and Space Administration (NASA), Amerika Syarikat adalah merupakan program penerokaan angkasa antarabangsa untuk tujuan aman termasuk penghantaran angkasawan wanita pertama ke Bulan pada tahun 2024. Satu perjanjian Artemis telah diwujudkan NASA pada tahun 2020 sebagai panduan aktiviti kerjasama yang akan dilaksanakan melalui perjanjian dua hala dan menjelaskan mengenai peruntukan perundangan dan tanggungjawab negara yang menyertai program ini. Antara negara yang telah menandatangani program Artemis Accords ini adalah Australia, Kanada, Itali, Jepun, Luxembourg, United Arab Emirates dan United Kingdom.

6. Penyertaan program ini dibuka kepada semua negara, namun buat masa ini, Kerajaan **belum berhasrat untuk menandatangani Artemis**

Accords. Kerajaan berpandangan bahawa Malaysia masih belum bersedia untuk menyertai inisiatif ini dan keputusan untuk menandatangani program seumpama ini perlu diteliti terlebih dahulu dari pelbagai aspek termasuk implikasi kewangan dan kelebihan yang menguntungkan negara sebelum menyertai Artemis Accords atau pun menyertai inisiatif pembangunan Stesen Penyelidikan Lunar Antarabangsa.

7. Negara juga perlu meningkatkan kemampuan penguasaan teknologi angkasa dari kalangan pakar-pakar tempatan sama ada dalam sektor Kerajaan dan swasta. Selain itu, memandangkan kedua-dua program ini melibatkan aktiviti-aktiviti penerokaan di angkasa, maka Negara perlu terlebih dahulu:

- memperkukuhkan pelaksanaan Dasar Angkasa Negara 2030;
- meratifikasi triti angkasa antarabangsa berkaitan angkasa; dan
- mempunyai akta angkasa domestik bagi mengawal selia aktiviti angkasa sebelum menyertai aktiviti-aktiviti berkenaan bagi memastikan pematuhan perundangan yang telah dipersetujui di peringkat antarabangsa.

Tuan Yang di-Pertua,

8. Sebagaimana Yang Berhormat sedia maklum jua, MOSTI baru sahaja membentangkan Rang Undang-Undang Lembaga Angkasa Malaysia di dewan yang mulia ini iaitu:

- bacaan kali pertama pada 3 November 2020; dan
- bacaan kali kedua pada 28 Oktober 2021.

Selepas ini, Rang Undang-Undang ini perlu diluluskan di Dewan Negara terlebih dahulu sebelum boleh dikuatkuasakan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB IR. YUSOF BIN ABDUL WAHAB
(TANJONG MANIS)**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

IR. YUSOF BIN ABDUL WAHAB [TANJONG MANIS] minta **MENTERI KANAN KERJA RAYA** menyatakan apakah perancangan untuk membina jambatan menyeberangi Batang Rajang di pekan Bintangor yang menempatkan lebih 30 buah rumah panjang, kampung Melayu dan kampung Cina.

JAWAPAN

Tuan Yang Di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kementerian Kerja Raya komited menyediakan kemudahan infrastruktur jalan raya terbaik untuk keselamatan dan keselesaan rakyat dan pada masa yang sama dapat menjadi pemangkin kepada pembangunan sosio-ekonomi negara. Kementerian ini mengambil maklum akan cadangan Ahli Yang Berhormat untuk membina jambatan menyeberangi Batang Rajang di Pekan Bintangor.

Semakan Kementerian ini mendapati jambatan menyeberangi Batang Rajang di Pekan Bintangor yang dimaksudkan terletak di Jalan Nanga Bangkit /Muara Lebaan (Q3063) adalah berstatus Jalan Negeri. Sehubungan itu, cadangan pembinaan jambatan kekal di laluan berkenaan adalah di bawah bidang kuasa Kerajaan Negeri Sarawak.

Berdasarkan Akta Jalan Persekutuan 1959 (Akta 376), bidang kuasa Kementerian ini adalah tertakluk kepada Jalan Persekutuan sahaja. Selaras dengan Fasal 1 Perkara 80 Perlembagaan Persekutuan, kuasa eksekutif Persekutuan atau Negeri adalah tertakluk kepada perkara yang terletak di bawah bidang kuasa Persekutuan atau Negeri yang disenaraikan dalam Jadual Kesembilan Perlembagaan Persekutuan. Sehubungan itu, apa-apa kos pembangunan yang melibatkan perkara di bawah senarai Persekutuan akan ditanggung oleh Kerajaan Persekutuan manakala apa-apa kos pembangunan yang melibatkan Jalan Negeri akan ditanggung oleh Kerajaan Negeri.

Walau bagaimanapun, cadangan projek tersebut boleh dipertimbang untuk dilaksanakan menggunakan peruntukan pembangunan Persekutuan di bawah Kementerian ini sekiranya jalan berkenaan diwartakan kepada Jalan Persekutuan terlebih dahulu selaras dengan Seksyen 3 Akta Jalan Persekutuan 1959 yang memperuntukkan bahawa

YB Menteri Kerja Raya boleh mengisytiharkan mana-mana Jalan Negeri, Jalan Pihak Berkuasa Tempatan atau Jalan Swasta sebagai Jalan Persekutuan setelah dipersetujui oleh pihak-pihak berkuasa yang berkenaan.

Dalam perkara ini, Kerajaan Negeri Sarawak hendaklah bersetuju mewartakan Jalan Nanga Bangkit /Muara Lebaan (Q3063) kepada Jalan Persekutuan terlebih dahulu supaya cadangan projek ini boleh diteliti dan dipertimbang untuk diangkat kepada Agensi Pusat, tertakluk kepada keutamaan negeri dan ketersediaan agihan siling peruntukan pembangunan Persekutuan bagi Kementerian ini.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : JAWAB LISAN

DARIPADA : DATUK ROZMAN BIN ISLI [LABUAN]

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

DATUK ROZMAN BIN ISLI [LABUAN] minta **MENTERI ALAM SEKITAR DAN AIR** menyatakan peruntukan dan perancangan bagi menaik taraf paip air di Wilayah Persekutuan Labuan memandangkan paip yang sedia ada sudah usang dan sering bocor.

JAWAPAN

Tuan Yang Di-Pertua,

1. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat Kerajaan Persekutuan telah merangka perancangan jangka masa panjang untuk menaiktaraf dan menggantikan paip-paip yang usang di Labuan jenis *Asbestos Cement* (AC), *Cast Iron* dan *Galvanized Iron* yang berusia lebih daripada 40 tahun. Kerja-kerja menaiktaraf dan penggantian paip ini akan dijalankan secara berperingkat memandangkan ianya melibatkan perbelanjaan yang besar.
2. Di bawah *Rolling Plan 1* (RP1) Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMKe-12), RM202.65 juta telah diluluskan bagi melaksanakan kerja-kerja menaiktaraf dan penggantian paip-paip lama sepanjang 50 km yang akan memberi manfaat kepada hampir 20,000 pengguna air yang berdaftar dengan Bahagian Bekalan Air Labuan. Paip-paip sedia ada ini akan diganti dengan jenis paip yang lebih berkualiti seperti *Ductile Iron*

SOALAN NO : 12

(DI), *Mild Steel Cement Lining* (MSCL) dan *High Density Polyethelene* (HDPE) dalam pelbagai saiz yang bersesuaian. Secara spesifik, kerja-kerja penggantian ini melibatkan kawasan-kawasan seperti berikut:

- (i) **Sepanjang Jalan Mohd Salleh hingga ke Simpang Bukit Kallam, Jalan Sg, Bedaun hingga ke Terminal Shell, Jalan Bukit Timbalai sehingga persimpangan Sg Pagar dan Sepanjang Jalan Bukit Besar sehingga persimpangan Sg Lada.** Tender kerja bagi keempat-empat kawasan ini telah dibuka pada 18 Oktober 2021 dan akan tutup pada 2 Disember 2021. Kerja-kerja fizikal dijangka dapat dimulakan pada Februari 2022;
- (ii) **Jalan Patau-Patau dari Simpang Jalan Ranca-Ranca Lama ke Simpang Jalan Ranca-Ranca dan Pulau Enoe** di mana tender bagi lantikan kontraktor akan dibuka pada awal Disember 2021. Kerja-kerja fizikal dijangka dapat dimulakan pada April 2022;
- (iii) **tiga buah Kampung Air di Labuan iaitu Kg. Air Patau-Patau 1, Kg. Air Patau-Patau 2 dan Kg Air Bebuloh.** Tender perunding bagi kawasan ini telah ditutup pada 10 November 2021 dan pada masa ini dalam peringkat penilaian; dan
- (iv) **sepanjang jalan Batu Manikar** di bawah Program NRW Kebangsaan Pendekatan 1. Surat Setuju Terima (SST) dijangka dapat dikeluarkan pada Februari 2022 dan kerja dijangka siap pada 2025.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT, PARLIMEN KE-14
DEWAN RAKYAT**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATO' SRI ABDUL AZEEZ BIN ABDUL RAHIM
[BALING]**

TARIKH : 25 OKTOBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

DATO' SRI ABDUL AZEEZ BIN ABDUL RAHIM [BALING] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah status cadangan daripada pihak Kerajaan berhubung keperluan untuk visa pelancongan dan umrah disekalikan.

JAWAPAN

**YB SENATOR TUAN HAJI IDRIS BIN HAJI AHMAD,
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(HAL EHWAL AGAMA)**

Tuan Yang di-Pertua,

Urusan dan keputusan pemberian serta kebenaran visa adalah kuasa imigresen sesebuah negara. Pada masa yang sama, tiada sebarang perbincangan antara pihak MOTAC dengan kerajaan Arab Saudi untuk menggabungkan visa umrah dan pelancongan ke Arab Saudi seperti yang dibangkitkan. Justeru, dalam hal ini, Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya (MOTAC) tidak boleh membuat keputusan untuk mengubah atau meminda apa-apa dasar yang ditetapkan oleh Kerajaan Arab Saudi.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN
DARIPADA : YB PUAN YEO BEE YIN [BAKRI]
TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **MENTERI SAINS, TEKNOLOGI DAN INOVASI** menyatakan usaha kementerian untuk meningkatkan peratusan dana *research and development* (R&D) Kerajaan yang diperuntukkan ke *experimental development* berbanding dengan *fundamental research* dan *applied research*.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat,

Di bawah RMKe-12, MOSTI telah disediakan peruntukan pembiayaan R&D sebanyak 500 juta ringgit. Melalui peruntukan ini, MOSTI akan memastikan 50 peratus daripada dana ini digunakan bagi pembangunan penyelidikan eksperimental untuk projek yang berpotensi untuk dikomersialkan. Penyelarasan ini mampu menyumbang kepada peningkatan perbelanjaan kasar R&D atau disebut sebagai *Gross Expenditure R&D* (GERD) daripada 1.04 peratus pada tahun 2018 kepada 2.5 peratus pada tahun 2025.

Selaras dengan hasrat ini, Kementerian sedang melaksanakan pelbagai inisiatif bagi meningkatkan dan merancakkan semula aktiviti penyelidikan dan pembangunan atau R&D negara yang akan memberi fokus kepada penyelidikan dan pembangunan eksperimen, iaitu:

PERTAMA, melalui penyeragaman dan penubuhan pusat aktiviti pengkomersialan hasil R&D yang unggul melalui pelbagai pusat dan hab berkaitan:

Di bawah inisiatif ini, terdapat tiga (3) perkara yang dilaksanakan, iaitu:

(i) Unit Pengurusan Penyelidikan atau *Research Management Unit* (RMU) di bawah EPU, JPM

Unit ini akan bertanggungjawab sebagai penyelarar utama atau perancang Penyelidikan, Pembangunan, Pengkomersialan, Inovasi dan Ekonomi (R, D, C, I & E) negara. Peranan unit ini adalah untuk mengurangkan pertindihan fungsi dan memperkukuh kerjasama antara pihak industri, akademik dan kerajaan dalam pelbagai bidang Sains, Teknologi dan Inovasi.

(ii) MRANTI atau *Malaysian Research Accelerator for Technology and Innovation*

- MRANTI sebagai sebuah agensi bagi melengkapkan ekosistem R,D,C&I serta kepakaran secara menyeluruh dalam melonjakkan potensi pengkomersialan produk teknologi tempatan.
- Ianya merupakan penggabungan dua buah agensi di bawah MOSTI iaitu ***Technology Park Malaysia Corporation*** (TPM) dan ***Malaysian Global Innovation and Creativity Centre*** (MaGIC).
- MRANTI dijangka beroperasi pada tahun 2022 selaras dengan agenda pemangkin pengkomersialan teknologi negara menerusi Pemacu Pengkomersialan Teknologi (*Technology Commercialisation Accelerator* atau singkatannya TCA) dalam merencanakan pertumbuhan ekonomi Malaysia melalui pengkomersialan teknologi STI.
- Penubuhan MRANTI ini juga selaras dengan strategi di bawah pemangkin dasar membangunkan tenaga kerja masa hadapan dan mempercepatkan penerimgunaan teknologi dan inovasi yang digariskan dalam RMKe-12.

(iii) Hab Inovasi

Seperti dinyatakan dalam Dasar Sains, Teknologi dan Inovasi Negara (DSTIN), bagi melonjakkan STIE, Hab Inovasi 4IR ditubuhkan sebagai salah satu inisiatif di bawah MRANTI. Ianya melibatkan penyediaan fasiliti dan infrastruktur, yang bertujuan untuk memacu penghasilan, pengkomersialan dan pemindahan teknologi tempatan. Fokus hab Inovasi ini adalah kepada 4 teknologi baru muncul iaitu:

- Teknologi asas 4IR termasuk Pengkomputeran awan, internet benda dan analitis data raya yang dapat dipacu melalui hab 5G.
- Teknologi Dron bagi mensiapsiagakan inovasi tempatan dalam mengaplikasikan teknologi dron di pelbagai sektor.
- Teknologi Robotik dan Kenderaan Berautonomi dengan menyediakan infrastruktur dan fasiliti seperti zon selamat; dan
- Bioteknologi melalui kemudahan makmal penyelidikan yang lengkap.

KEDUA, melalui penyeragaman semula ekosistem pembiayaan menerusi penyaluran dana yang saling melengkapi rantai ekosistem penyelidikan dan pembangunan negara bagi mengurangkan jurang kegagalan pembiayaan atau ***valley of death***:

Di bawah inisiatif ini, terdapat empat (4) aktiviti atau program dilaksanakan, iaitu:

(i) Penyeragaman ekosistem Pembiayaan Dana Penyelidikan R&D

MOSTI menawarkan pembiayaan Dana Penyelidikan R&D yang berpandukan Kerangka 10-10 MySTIE bagi membuka lebih banyak peluang kepada para penyelidik. Rangka Kerja ini akan berfungsi sebagai pemangkin pembangunan penyelidikan eksperimental melalui penetapan 30 bidang keutamaan penyelidikan dan pembangunan (R&D) negara yang memenuhi keperluan industri.

(ii) Program MyStartup Cradle Fund

Program MyStartup Cradle Fund ialah program pembiayaan dan pembangunan kapasiti secara komprehensif bagi memulihkan semula ekosistem dan membina daya tahan ekonomi syarikat *startup*.

Susulan pandemik COVID-19, hampir 60 peratus syarikat *startup* mengalami kerugian dengan penurunan keuntungan sebanyak 50 peratus. Menyedari hal ini, Kerajaan telah merangka inisiatif untuk memulihkan dan memperkasakan startup seterusnya membantu pertumbuhan ekonomi negara selaras dengan Pelan Hala Tuju Pembangunan Ekosistem *Startup* atau **Malaysia Startup Ecosystem Roadmap (SUPER) 2021-2030**.

Program ini selari dengan matlamat Rangka Tindakan Ekonomi Digital Malaysia yang mensasarkan pembentukan lima ribu (5,000) syarikat *startup* menjelang tahun 2025.

(iii) Malaysia Grand Challenge (MGC)

Pada 8 Januari 2021, MOSTI telah melancarkan Malaysia *Grand Challenge* (MGC) iaitu cabaran-cabaran utama yang memerlukan penyelesaian inovatif, bersepadu dan multi-disiplin dalam menangani masalah utama negara dan isu-isu global seterusnya menghasilkan hasil yang berimpak tinggi untuk masyarakat, ekonomi dan persekitaran.

MGC mencari penyelidikan berkualiti dan berimpak tinggi mengikut bidang keutamaan yang telah dikenalpasti melalui kerangka 10-10 MySTIE. Penekanan akan diberikan kepada projek berbentuk pembangunan eksperimental yang bersifat praktikal dan spesifik serta memberi ruang kepada inovasi menuju ke tahap yang lebih cepat ke arah pengkomersialan.

Semenjak Januari 2021 sehingga kini, MGC telah menerima lebih 500 permohonan di mana 56 buah projek telah diluluskan dengan

kos berjumlah 140.4 juta ringgit dan bidang yang mendapat tumpuan adalah seperti berikut:

- Perubatan dan Penjagaan Kesihatan;
- Tenaga;
- Bandar Pintar dan Pengangkutan; dan
- Alam Sekitar dan Biodiversiti

(iv) Endowmen Sains Malaysia atau *Malaysia Science Endowment (MSE)*

Penubuhan **Endowmen Sains Malaysia atau *Malaysia Science Endowment (MSE)*** sebagai dana tambahan secara kolektif bagi merencanakan aktiviti R, D, C, I & E negara. Dana ini secara kolektif daripada industri dan akademik dapat membantu mensasarkan pelaksanaan penyelidikan terhadap sektor berkepentingan terutamanya seperti industri robotik dan dron.

KETIGA, melalui pemantapan inisiatif ***National Technology and Innovation Sandbox (NTIS)*** untuk menggalakkan pengembangan inovasi dan kreativiti yang dapat memangkin penerapan teknologi tinggi dan pengkomersialan inovasi tempatan:

National Technology and Innovation Sandbox (NTIS) telah diperkenalkan oleh pihak MOSTI bagi mempercepatkan peluang pertumbuhan ekonomi negara melalui penggunaan teknologi disruptif (*disruptive technology*) seperti kecerdasan buatan (AI), robotik, teknologi dron, teknologi sensor dan infrastruktur 5G dalam misi menyelesaikan permasalahan negara.

Bidang IoT dan AI merupakan salah satu bidang teknologi yang diberi keutamaan di mana persekitaran yang terkawal diwujudkan untuk inovator menguji dan merintis inovasi serta aspek regulatori melalui Zon Ujian Inovasi (kawasan Sandbox).

NTIS menyediakan kemudahan pembiayaan yang membolehkan penyelidik, penggerak inovasi, *startups* dan usahawan berteknologi tinggi menguji produk, perkhidmatan, model perniagaan dan mekanisme penyampaian dalam persekitaran yang sebenar dan dalam keadaan yang

selamat dengan kelonggaran daripada undang-undang dan peraturan sedia ada. Ini selaras dengan sasaran mengkomersialkan 500 produk atau perkhidmatan melalui NTIS dan program Tahun Pengkomersialan Malaysia (MCY) menjelang tahun 2025.

Platform NTIS adalah bersesuaian untuk mempromosikan produk, teknologi, perkhidmatan atau penyelesaian domestik supaya dapat meningkatkan inovasi negara sekaligus dapat menggiatkan aktiviti pengkomersialan. Ini secara tidak langsung dapat mengurangkan kebergantungan terhadap produk, teknologi, perkhidmatan import serta membuka jalan kepada Malaysia sebagai Negara Berteknologi Tinggi (*High-Tech Nation*) menjelang 2030.

Sehingga kini, sebanyak 139 buah teknologi atau penyelesaian telah diserap ke dalam program NTIS di mana lebih 50 juta ringgit telah diluluskan kepada 70 buah syarikat untuk membangunkan inovasi manakala baki sebanyak 69 buah syarikat lagi telah menerima fasilitasi regulatori dan teknikal serta sokongan tempat ujian Sandbox melalui rakan strategik NTIS.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATO' HAJI CHE ABDULLAH BIN MAT NAWI
[TUMPAT]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

DATO' HAJI CHE ABDULLAH BIN MAT NAWI [TUMPAT] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan strategi memastikan tadbir urus baik dalam syarikat-syarikat berkepentingan Kerajaan seperti GLC atau Badan Berkanun sebagaimana yang terkandung dalam Pelan Antirasuah Nasional (NACP) 2019-2023.

JAWAPAN

**YB DATO SRI DR. HAJI WAN JUNAIDI BIN TUANKU JAAFAR,
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(PARLIMEN DAN UNDANG-UNDANG)**

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, salah satu inisiatif yang digariskan di bawah Pelan Antirasuah Nasional (NACP) 2019-2023 di bawah strategik memupuk tadbir urus baik dalam entiti korporat adalah memperkenalkan dasar berhubung pelantikan ahli politik sebagai Pengerusi atau Ahli Lembaga Pengarah dalam Badan Berkanun, Syarikat Berkepentingan Kerajaan dan Syarikat Terhadap Dengan Jaminan (CLBG) yang ditubuhkan oleh Kerajaan berasaskan kepada keperluan syarikat dan kelayakan calon dari segi akademik, kelayakan profesional, kemampuan, kepakaran dan pengalaman. Ia juga adalah supaya syarikat-syarikat ini dapat beroperasi secara profesional dengan kakitangan berkeelayakan tanpa campur tangan ahli politik sebagai langkah menangani risiko rasuah. Inisiatif yang digariskan dalam NACP ini juga menekankan supaya pelantikan mana-mana individu hendaklah dalam kalangan yang berintegriti tinggi memimpin GLC bersandarkan merit dan kelayakannya.

Pindaan sedang dibuat ke atas Surat Pekeliling Am Bil. 3 Tahun 1998 mengenai "Garis Panduan Mengenai Peranan dan Tanggungjawab Kementerian, Lembaga Pengarah dan Ketua Pegawai Eksekutif Dalam Pengurusan Badan Berkanun Persekutuan" dan tidak terhad kepada Badan Berkanun dan Syarikat Milik Kerajaan (SOEs) di bawah Kementerian Kewangan sahaja berhubung dasar, prinsip dan peraturan semasa berkaitan pelantikan mana-mana Pengurusan Tertinggi di Badan Berkanun Persekutuan dan anak syarikat termasuklah pelaksanaan tapisan integriti dalam pemilihan Ahli Lembaga Pengarah Badan Berkanun Persekutuan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB PUAN JUNE LEOW HSIAD HUI (HULU
SELANGOR)**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

PUAN JUNE LEOW HSIAD HUI [HULU SELANGOR] minta **MENTERI KANAN KERJA RAYA** menyatakan apakah perkembangan terkini permohonan menaik taraf jalan persekutuan FT01, FT1208 dan FT3208 yang dilihat amat perlu seiring dengan penaiktarafan PBT di Hulu Selangor sebagai Majlis Perbandaran.

JAWAPAN

Tuan Yang Di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bagi jalan persekutuan FT01, Kementerian ini pernah mengangkat permohonan Menaiktaraf Jalan Persekutuan FT01 dari Templer Park ke Tanjung Malim dalam *Rolling Plan* 1, Rancangan Malaysia Kesebelas (RMKe-11) untuk pertimbangan Agensi Pusat. Kementerian ini juga pernah mengangkat projek Menaiktaraf Jalan dari Kampung Sungai Buaya ke Kampung Koskan (FT1208) dan dari Sungai Choh ke Bukit Beruntung (FT3208) dalam *Rolling Plan* 1 dan *Rolling Plan* 2, Rancangan Malaysia Kesebelas (RMKe-11). Walau bagaimanapun, berdasarkan agihan siling peruntukan yang terhad dan keutamaan projek, cadangan projek-projek tersebut tidak dapat dipertimbangkan oleh Agensi Pusat dalam tempoh berkenaan.

Kementerian ini akan meneliti cadangan projek-projek tersebut apabila dimohon dalam *Rolling Plan* yang akan datang dan akan dipertimbangkan untuk diangkat kepada Agensi Pusat sekiranya memenuhi keperluan teknikal untuk dilaksanakan; dan tertakluk kepada kesediaan agihan peruntukan pembangunan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB DATO' HAJI MOHD FASIAH BIN HAJI
MOHD FAKEH [SABAK BERNAM]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah langkah kerajaan bagi menyemarakkan lagi konsep dan falsafah Keluarga Malaysia dalam konteks Wawasan Kemakmuran Bersama (WKB) 2030 bagi memastikan ia dapat difahami, diterjemahkan, dihayati dan diterapkan dalam kehidupan rakyat Malaysia yang berbilang kaum, agama, budaya dan fahaman politik.

JAWAPAN

**DIJAWAB YB DATUK DR. HAJI ABDUL LATIFF BIN AHMAD
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (TUGAS-TUGAS KHAS)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Konsep dan falsafah Keluarga Malaysia diperkenalkan oleh YAB Perdana Menteri Malaysia Ke-9 dalam ucapan sulung beliau pada 22 Ogos 2021. Konsep Keluarga Malaysia diambil kerana keutuhan negara terikat dengan nilai-nilai didikan sempurna dalam sesebuah keluarga. Sebagai satu Keluarga Malaysia, ia merupakan satu entiti yang saling melengkapi, umpama anggota tubuh yang saling memerlukan di antara satu sama lain.

2. Wawasan Kemakmuran Bersama 2030 (WKB 2030) telah dirangka dan telah dilancarkan pada 5 Oktober 2019. Dasar ini masih diteruskan oleh Kerajaan kini sebagai dasar pembangunan negara untuk tempoh jangka panjang bagi 10 tahun akan datang untuk mencapai 3 objektif iaitu:

- a) menstruktur ekonomi negara;
- b) menangani ketidaksamaan; dan
- c) membina negara.

3. Manakala konsep Keluarga Malaysia ini menekankan keberhasilan dalam tempoh jangka pendek terhadap pencapaian 3 objektif WKB 2030 ini. Falsafah WKB 2030 dan konsep Keluarga Malaysia ini membawa mesej strategik yang sama iaitu berorientasikan prestasi, kebersamaan dan inklusiviti di mana tiada masyarakat yang tertinggal dalam merasai pembangunan negara.

4. Antara langkah Kerajaan dalam menyemarakkan konsep dan falsafah Keluarga Malaysia ini adalah dengan mengadakan Majlis Pelancaran Keluarga Malaysia pada 23 Oktober 2021 sebagai usaha menyebarkan luas manifestasi hasrat dan komitmen Kerajaan agar dapat

difahami dan dihayati setiap lapisan masyarakat. Selain itu, antara usaha lain untuk menyemarakkan konsep Keluarga Malaysia adalah dengan menubuhkan Yayasan Keluarga Malaysia, mengenalpasti produk-produk Keluarga Malaysia dan melaksanakan program-program kempen Keluarga Malaysia seperti Skuad Keluarga Malaysia, Bulan Keluarga Malaysia dan Citra Warna Keluarga Malaysia. Selain itu, Kerajaan juga akan memperkenalkan mekanisme keberhasilan kebahagiaan (*Key Happiness Outcome – KHO*) sebagai instrumen untuk mengukur kepuasan rakyat.

5. Dasar dan konsep yang diperkenalkan oleh Kerajaan seperti WKB 2030 dan Keluarga Malaysia ini memberi kesan positif terhadap kehidupan sebagai seorang rakyat Malaysia. Sebagai contohnya, dalam usaha untuk mengurangkan jurang pendapatan yang semakin melebar, Kerajaan meneruskan pemberian bantuan kewangan seperti Bantuan Prihatin Nasional, bantuan-bantuan lain seperti Bakul Makanan, rebat bil elektrik dan program subsidi upah.

6. Dari segi memulihkan ekonomi dan mengatasi masalah pandemik COVID19 pula, Kerajaan telah membelanjakan jumlah yang besar bagi menyediakan keperluan vaksin secara percuma kepada semua rakyat agar majoriti rakyat dilindungi. Nilai inklusiviti atau keterangkuman ini yang diketengahkan dalam kedua-dua dasar dan konsep ini merupakan manifestasi Kerajaan yang mengambil berat tentang kebajikan dan kesejahteraan rakyat secara keseluruhannya.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : JAWAB LISAN

DARIPADA : TUAN CHOW KON YEOW [TANJONG]

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

TUAN CHOW KON YEOW [TANJONG] minta **MENTERI ALAM SEKITAR DAN AIR** menyatakan senarai semua projek tambakan laut dan sungai dalam negara mengikut tarikh kelulusan Laporan Impak Alam Sekitar masing-masing sejak tahun 2000 hingga kini. Adakah benar bahawa Laporan Pernilaian Impak Alam Sekitar projek infrastruktur untuk pembinaan lebuh raya, rel dan tanah tambakan laut tidak boleh diluluskan oleh Jabatan Alam Sekitar (JAS) sekiranya ia tidak wujud dalam Rancangan Struktur Negeri yang telah diwartakan.

JAWAPAN

Tuan Yang Di-Pertua,

1. Berdasarkan rekod Jabatan Alam Sekitar (JAS), di antara tahun 2000 hingga 2021, sebanyak 28 Laporan Penilaian kesan kepada Alam Sekeliling (*Environmental Impact Assessment* - EIA) bagi aktiviti penambakan telah diluluskan seperti berikut:

- (i) Johor – 11 laporan;
- (ii) Melaka – 7 laporan;
- (iii) Pulau Pinang – 3 laporan;
- (iv) Kedah – 2 laporan;
- (v) Wilayah Persekutuan Labuan – 2 laporan;
- (vi) Negeri Sembilan – 1 laporan;
- (vii) Pahang – 1 laporan; dan
- (viii) Perak – 1 laporan.

2. Mengikut peruntukan di bawah Seksyen 34A(4), Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 (AKAS 1974), Ketua Pengarah JAS tidak boleh meluluskan Laporan EIA sekiranya cadangan pembangunan projek tidak mengikut rancangan fizikal atau rancangan pemajuan yang diluluskan oleh pihak berkuasa yang meluluskan atau tidak memenuhi keperluan-keperluan garispanduan EIA yang telah ditetapkan.

3. Kementerian juga ingin menarik perhatian Yang Berhormat bahawa JAS adalah merupakan satu jabatan teknikal yang bertanggungjawab meluluskan kajian Laporan EIA sahaja berdasarkan kepada peruntukan-peruntukan yang dinyatakan di dalam Seksyen 34A, Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974.

Sekian, terima kasih

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS 2021**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK HAJI AHMAD JAZLAN BIN YAAKUB
[MACHANG]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah antara projek mega yang sedang dikenal pasti bagi merencanakan pembangunan ekonomi di Pantai Timur khususnya di Kelantan.

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATO' SRI MUSTAPA BIN MOHAMED
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (EKONOMI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, berdasarkan kedudukan kewangan Kerajaan pada masa kini, Kerajaan lebih memberi perhatian kepada pelaksanaan projek-projek yang mempunyai impak yang tinggi dan dapat memberi manfaat yang segera kepada rakyat seperti pembinaan/menaik taraf jalan raya, jambatan, bekalan air, bekalan elektrik, keselamatan, kesihatan dan sekolah berbanding pelaksanaan projek mega. Selain itu, projek-projek sedia ada termasuk projek-projek mega yang telah diluluskan sebelum ini akan diteruskan pelaksanaannya dalam usaha untuk memacu ekonomi negara.

2. Bagi tahun 2021, iaitu tahun pertama Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMKe-12), sebanyak RM1.80 bilion peruntukan pembangunan telah diperuntukkan kepada negeri Kelantan dengan pecahan sebanyak RM487.6 juta untuk 132 projek baharu dan RM1.31 bilion untuk 241 projek sambungan.

3. Bagi tahun 2022 pula, sebanyak RM2.39 bilion telah diperuntukkan kepada negeri Kelantan di mana RM2.27 bilion adalah untuk membiayai 286 projek sambungan dan RM118.9 juta untuk membiayai 65 projek baharu. Antara lain, projek pembangunan yang telah diluluskan termasuklah:

- i. Lebuhraya *Central Spine Road*;
- ii. Pembesaran Dan Menaiktaraf Lapangan Terbang Sultan Ismail Petra, Kota Bharu, Kelantan;
- iii. Pembangunan Lembangan Sungai Bersepadu Sungai Kelantan Fasa I;
- iv. Pembinaan Bangunan Guna Sama, Tunjong, Kota Bharu, Kelantan;
- v. Pembinaan Jambatan Palekbang-Kota Bharu; dan
- vi. Projek Pemuliharaan Sungai Untuk Mengurangkan Risiko Banjir di Negeri Kelantan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT,
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATO' JOHARI BIN ABDUL (SUNGAI PETANI)

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021(KHAMIS)

SOALAN

Minta **MENTERI KANAN PERTAHANAN** menyatakan status pembelian RG 34 (Iguana FV4) . Berapa yang telah dibelanjakan dan berapa unit kenderaan itu yang diterima oleh Kerajaan yang berapa yang berfungsi sepenuhnya sekarang.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Kementerian Pertahanan tidak membuat sebarang perolehan RG 34 (Iguana FV4).

Terima kasih.

SENARAI PERTANYAAN BAGI JAWAPAN LISAN
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT, PARLIMEN KE-14
DEWAN RAKYAT

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATO' SRI BUNG MOKTAR BIN RADIN
[KINABATANGAN]

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

DATO' SRI BUNG MOKTAR BIN RADIN [KINABATANGAN] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah pendirian Kerajaan Persekutuan dalam memberikan autonomi serta kepercayaan kepada Kerajaan Negeri Sabah dalam menguruskan sendiri dana pembangunan dari Kerajaan Persekutuan yang diperuntukkan kepada Negeri Sabah berdasarkan keperluan-keperluan yang telah dikenalpasti oleh Kerajaan Negeri Sabah.

JAWAPAN: YB DATUK SERI PANGLIMA DR. MAXIMUS JOHNTY
ONGKILI MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(HAL EHWAL SABAH DAN SARAWAK)

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Perlembagaan Persekutuan telah memperuntukkan pembahagian kuasa di antara Kerajaan Pusat dengan negeri seperti mana yang telah termaktub di bawah Senarai I, II dan III kepada Jadual Kesembilan. Buat masa ini, pengurusan dana pembangunan dari Kerajaan Persekutuan yang diperuntukkan kepada negeri Sabah dan Sarawak adalah dikendalikan berpanduan kepada peraturan-peraturan, dasar dan tatacara kewangan yang sedia ada. Walau bagaimanapun, Majlis Khas MA63 boleh membincangkan perkara ini jika dibangkitkan dalam mesyuarat yang akan datang. Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN AHMAD BIN HASSAN [PAPAR]

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan menyatakan usaha-usaha yang dibuat Kerajaan bagi meningkatkan pendapatan isi rumah kasar bulanan di Sabah.

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATO' SRI MUSTAPA BIN MOHAMED
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (EKONOMI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Untuk makluman Yang Berhormat, berdasarkan Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES&BA) 2019, pendapatan isi rumah kasar bulanan purata di Sabah adalah sebanyak RM5,745 pada tahun 2019 berbanding RM5,354 pada tahun 2016.
2. Bagi meningkatkan pendapatan isi rumah kasar bulanan purata di Sabah, Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMKe-12), 2021-2025 akan terus memberi tumpuan kepada usaha memperkukuh pembangunan sosioekonomi di Sabah dan juga Sarawak agar jurang pembangunan dengan negeri-negeri lain dapat dikurangkan.
3. Keutamaan akan diberi untuk memantapkan penyediaan infrastruktur, mengoptimumkan potensi ekonomi, menambah baik akses

kepada perkhidmatan sosial, mempertingkat pembangunan inklusif dan memperkukuh kerjasama antara agensi Persekutuan dan kerajaan negeri. Di samping itu, Kerajaan juga akan mengoptimumkan potensi ekonomi di Sabah terutamanya dalam memperkukuh pembangunan Perusahaan Mikro, Kecil dan Sederhana (PMKS) dengan meningkatkan akses kepada pembiayaan, mempertingkatkan aktiviti berasaskan sumber, memudah cara perniagaan dan meningkatkan akses pasaran PMKS. Pelaksanaan langkah ini dijangka dapat mengurangkan jurang pembangunan sosioekonomi antara negeri Sabah, Sarawak dan Semenanjung Malaysia serta meningkatkan kesejahteraan rakyat.

4. Usaha akan diperkukuh dalam pembangunan sosioekonomi di Sabah, termasuk meningkat dan mempelbagaikan sumber pendapatan, serta menangani kemiskinan dan memperkukuh kesejahteraan rakyat khususnya bagi Anak Negeri Sabah di daerah termiskin. Sumber pendapatan isi rumah miskin akan ditingkat dan dipelbagaikan melalui penglibatan dalam aktiviti ekonomi yang mempunyai nilai ditambah yang tinggi, pembangunan modal insan dan keusahawanan. Sumber semula jadi dan budaya tempatan akan dimanfaatkan dalam mengkomersialkan produk tempatan yang mempunyai nilai ditambah yang tinggi termasuk dalam industri pertanian, akuakultur, ekopelancongan serta memasarkan seni dan kraf tempatan. Program peningkatan kemahiran terutama TVET juga akan dipergiat. Ekosistem keusahawanan seperti bantuan pembiayaan dan pemasaran melalui platform digital akan diperkukuh untuk membantu usahawan tempatan serta mempercepat pembangunan sosioekonomi komuniti.

5. Secara khususnya, Program Khas Anak Negeri Sabah dijangka dapat meningkatkan kebolehpasaran dan pendapatan, menggalakkan keusahawanan serta memudah cara pembangunan tanah adat (NCR). Program dan projek yang dirancang akan memberi fokus kepada pembangunan masyarakat di Bumiputera Sabah terutamanya berkaitan pendidikan, keusahawanan, hak tanah dan mahkamah adat. Di samping itu, Bahagian Hal Ehwal Sabah dan Sarawak, Jabatan Perdana Menteri akan memainkan peranan bagi memperkukuh kerjasama antara Agensi Persekutuan dan Kerajaan Negeri untuk memastikan penyampaian perkhidmatan kepada kumpulan sasar.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS 2021**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK SERI HAJI AHMAD BIN HAJI MASLAN
[PONTIAN]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah cadangan-cadangan untuk memastikan penguasaan ekuiti Bumiputera di negara ini bagi mencapai sasaran 30% dan perkembangan jumlah Bumiputera dalam bidang profesionalisme seperti akauntan, peguam, doktor, jentera, arkitek dan saintis serta nyatakan usaha untuk meramaikannya.

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATO' SRI MUSTAPA BIN MOHAMED
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (EKONOMI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Untuk makluman Yang Berhormat Pontian, dalam tempoh RMKe-12, Kerajaan akan terus memberi penekanan bagi memastikan pemilikan ekuiti korporat Bumiputera terus mampan.
2. Antara strategi dan inisiatif bagi memastikan penguasaan ekuiti Bumiputera di negara ini terus meningkat adalah seperti berikut:
  - i. Mengkaji semula strategi pelaburan antaranya, melalui cadangan untuk memperkenalkan kerangka jaringan keselamatan ekuiti;
  - ii. Mempertingkatkan literasi pelaburan antaranya, melalui kerjasama antara institusi Bumiputera seperti Permodalan Nasional Berhad (PNB), MARA dan EKUINAS dengan Suruhanjaya Sekuriti dan Bursa Malaysia; dan
  - iii. Memantapkan peranan syarikat milik Kerajaan (SOE) sebagai pemboleh daya bagi pemilikan ekuiti Bumiputera. Ini akan dilaksanakan antaranya, dengan memudah cara penyenggaraan lebih banyak syarikat awam tersenarai (PLC) Bumiputera dengan menambah baik program sedia ada.
3. Untuk makluman Ahli-Ahli Yang Berhormat, penyertaan Bumiputera dalam bidang profesional terpilih masih lagi rendah berbanding dengan populasi keseluruhan Bumiputera yang mewakili sekitar 70 peratus daripada keseluruhan penduduk warganegara pada tahun 2020.
4. Namun begitu, dari segi pencapaian, terdapat sedikit peningkatan bagi penyertaan Bumiputera dalam bidang profesional terpilih termasuk akauntan, peguam, doktor, jentera, arkitek dan saintis. Sebagai contoh,

kadar penyertaan Bumiputera dalam profesion akauntan dan arkitek telah meningkat, iaitu masing-masing mencatat 9.3 peratus dan 41.6 peratus pada tahun 2020 berbanding 8.9 peratus dan 41.3 peratus pada tahun sebelumnya, walaupun dalam keadaan negara dilanda pandemik COVID-19.

5. Dalam hubungan ini, Kerajaan akan terus memberi tumpuan untuk meningkatkan jumlah profesional Bumiputera dalam tempoh RMKe-12. Agensi pelaksana seperti YPPB dan MARA akan membantu lebih ramai Bumiputera termasuk *huffaz* untuk menyertai bidang profesional. Manakala profesional Bumiputera sedia ada akan dilatih untuk menjadi pakar dalam pelbagai bidang seperti perubatan dan kejuruteraan.

6. Selain itu, Kerajaan akan memberi tumpuan untuk meningkatkan penyertaan Bumiputera dalam kerjaya masa hadapan seperti penganalisis dan saintis data serta pakar data raya, selaras dengan perkembangan teknologi dan 4IR. Usaha ini akan dilaksanakan melalui kerjasama strategik dengan industri dan institusi latihan kemahiran yang berkaitan.

7. Sehubungan itu, langkah ini diharapkan akan menambah baik keupayaan dan kemampuan Bumiputera serta menghasilkan modal insan yang seimbang dari segi pengetahuan, kemahiran dan nilai moral.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : JAWAB LISAN

**DARIPADA : DATUK HAJI HASANUDDIN
BIN MOHD YUNUS [HULU LANGAT]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

DATUK HAJI HASANUDDIN BIN MOHD YUNUS [HULU LANGAT] minta **MENTERI LUAR NEGERI** menyatakan pendirian terkini Malaysia terhadap krisis kemanusiaan serta penindasan di Jammu dan Kashmir yang semakin merosot sejak wabak COVID-19 melanda.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Hulu Langat atas pertanyaan yang dikemukakan.

Tuan Yang di-Pertua,

2. Sebelum saya menyatakan pendirian Malaysia terhadap isu Jammu dan Kashmir, saya ingin menekankan bahawa Malaysia mempunyai hubungan dan kerjasama dua hala yang baik dan strategik dengan India dan Pakistan. Hubungan kita dengan kedua-dua negara tersebut mendatangkan banyak manfaat bersama.

3. Pada dasarnya, Malaysia menyokong inisiatif untuk mencari jalan penyelesaian secara aman, menyeluruh dan saksama terhadap isu Jammu dan Kashmir. Malaysia prihatin terhadap kepentingan dan hak

asasi serta isu-isu kemanusiaan penduduk Jammu dan Kashmir. Malaysia telah mengambil pendirian bahawa penyelesaian isu tersebut perlu dicapai melalui proses dialog dan rundingan antara India dan Pakistan sebagaimana yang ditetapkan oleh Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB) dan masyarakat antarabangsa. Isu tersebut perlu diselesaikan secara damai antara India dan Pakistan bagi memastikan keamanan dan kestabilan serantau terpelihara.

4. Kerajaan Malaysia sentiasa peka mengenai isu kemanusiaan di Jammu dan Kashmir. Kerajaan Malaysia berharap supaya pihak-pihak berkepentingan dalam isu tersebut akur dengan resolusi-resolusi PBB khususnya demi menjaga kebajikan serta hak asasi penduduk Jammu dan Kashmir terpelihara.

5. Berdasarkan pendirian Malaysia yang telah saya nyatakan, Kerajaan akan terus menggalakkan kedua-dua rakan Malaysia iaitu India dan Pakistan ke arah penyelesaian damai untuk Jammu dan Kashmir. Di samping itu, perkara yang kita ingin beri keutamaan ialah kepentingan rakyat di wilayah-wilayah berkenaan. Malaysia akan terus mengetengahkan pendirian dan pandangan berhubung isu tersebut di forum-forum antarabangsa seperti Pertubuhan Kerjasama Islam (OIC).

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT,
PARLIMEN KE-14**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK ZAKARIA BIN MOHD EDRIS @ TUBAU
[LIBARAN]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

DATUK ZAKARIA BIN MOHD EDRIS@TUBAU [LIBARAN] minta **KEMENTERIAN PERDAGANGAN ANTARABANGSA DAN INDUSTRI** menyatakan inisiatif yang dilaksanakan oleh Kementerian dalam mempromosikan RMK-12 kepada rakan-rakan perdagangan sedunia di alaf pasca COVID-19 serta cabaran ekonomi global yang dinamik.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Bagi mengharungi cabaran semasa dalam konteks domestik dan global dan seterusnya mendepani fasa endemik, Kerajaan telah mengenal pasti **penjana semula ekonomi** sebagai salah satu daripada fokus utama di dalam Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMKe-12), ke arah mencapai status negara yang makmur, inklusif dan mampan, sejajar dengan Wawasan Kemakmuran Bersama 2030 dan Agenda Pembangunan Mampan 2030.
2. RMKe-12 menggariskan beberapa inisiatif bagi memantapkan prestasi Malaysia dalam ekonomi dunia dan mengukuhkan kedudukan negara dalam rantai bekalan global. Antaranya adalah memperluaskan pasaran eksport serta merancang pembangunan industri dan aktiviti yang strategik serta berimpak tinggi, termasuk elektrik dan elektronik, perkhidmatan global, aeroangkasa, dan halal. Di samping itu, pelaburan sektor swasta juga akan terus dirangsang dengan berpaksikan kepada elemen persekitaran, sosial dan tadbir urus (*environment, social and governance* – ESG) bagi menyokong agenda ekonomi hijau negara.
3. Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri (MITI) akan menerajui dan melengkapi aspirasi RMKe-12 yang berhubung kait rapat dengan pelaburan dan perdagangan, melalui dasar-dasar sedia ada seperti Aspirasi Pelaburan Nasional (*National Investment Aspirations* - NIA) dan Rangka Tindakan Perdagangan Nasional (*National Trade Blueprint* - NTBp) 2021-2025. NIA dan NTBp turut mengetengahkan peralihan industri kepada yang lebih sofistikated dengan menghasilkan barangan dan perkhidmatan dengan nilai tambah yang tinggi dalam sektor-sektor strategik dan berlandaskan prinsip-prinsip ESG, memperluas pasaran eksport global, menarik pelaburan berkualiti bagi menyumbang kepada pencapaian agenda ekonomi hijau di samping mempertingkatkan keterangkuman dalam pembangunan ekonomi negara.
4. Di samping itu, MITI juga akan mengetengahkan inisiatif-inisiatif di bawah RMKe-12 serta peluang-peluang kerjasama dua hala yang wujud dalam sektor-sektor strategik yang mendokong elemen-elemen ESG,

yang boleh dimanfaatkan secara bersama, melalui libat urus dengan rakan-rakan dagang di peringkat *Government-to-Government*, *Government-to-Business* mahupun *Business-to-Business*.

5. Selain itu, MITI menerusi MIDA akan terus melaksanakan usaha-usaha penggalakan pelaburan di kalangan rakan-rakan dagang termasuk melalui penganjuran Misi Pelaburan Khusus (*Specific Project Mission*) dengan pelabur berpotensi yang disasarkan, serta webinar dengan kerjasama dewan perniagaan, institut perbankan dan komuniti perniagaan antarabangsa.

6. Di samping itu, MITI melalui MATRADE akan meneruskan usaha meningkatkan pasaran eksport barangan keluaran Malaysia melalui Program *Malaysia Services and Halal Go Global* (MSHGG) yang bertujuan menerokai pasaran antarabangsa serta mempromosikan produk dan perkhidmatan sejajar dengan sektor-sektor strategik yang dikenal pasti di bawah RMKe-12. Program MSHGG ini disasarkan untuk membantu sejumlah 1,200 buah syarikat Malaysia setiap tahun atau secara kolektifnya, 6,000 buah syarikat untuk tempoh lima tahun sehingga tahun 2025, dengan sasaran penghasilan eksport berjumlah RM40 bilion.

Tuan Yang di-Pertua,

7. Secara kesimpulan, MITI akan melaksanakan aktiviti-aktiviti promosi pelaburan dan perdagangan secara strategik dan berterusan bagi menyokong peralihan Malaysia kepada aktiviti ekonomi yang bernilai tambah dan berkemahiran tinggi bagi menjadi sebuah negara berpendapatan tinggi yang dipacu oleh teknologi termaju dalam menyokong transformasi negara di bawah RMKe-12.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS 2021**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK MOHAMADDIN BIN KETAPI
[LAHAD DATU]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan isi kandungan perjanjian di antara Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan (FELDA) dengan Kerajaan Negeri Sabah pada tahun 1979 bagi membangunkan tanah di Pantai Timur Sabah dan adakah semua perkara di dalam perjanjian telah dipatuhi

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATO' SRI MUSTAPA BIN MOHAMED
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (EKONOMI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Perkara-perkara utama yang terkandung dalam perjanjian antara FELDA dengan Kerajaan Negeri Sabah pada tahun 1979 bagi membangunkan tanah di Pantai Timur Sabah adalah seperti berikut:

- (i) pemberian tanah seluas 151,292.74 ekar dan tanggungjawab FELDA membayar premium tanah bagi setiap hak milik yang diperolehi;
- (ii) tanggungjawab FELDA untuk membersihkan dan menjalankan proses penanaman bagi kerja-kerja perladangan sama seperti yang dijalankan di kawasan-kawasan FELDA di Semenanjung Malaysia;
- (iii) hak untuk FELDA membahagikan kawasan-kawasan tanah kepada bahagian penanaman (*agricultural area*), bahagian penempatan (*residential area*), bahagian perkilangan, pentadbiran dan komersial (*residential site*) dan kawasan-kawasan lain yang FELDA berpendapat sesuai bagi melaksanakan tujuan penubuhan FELDA;
- (iv) tanggungjawab FELDA untuk mengenal pasti rakyat-rakyat tempatan yang layak untuk diterima sebagai peneroka FELDA untuk ditempatkan di kawasan yang akan ditentukan. Proses pemilihan untuk menjadi peneroka FELDA ditentukan oleh Jawatankuasa Pemilihan FELDA yang ditubuhkan bersama oleh FELDA dan Kerajaan Negeri Sabah;
- (v) tanggungjawab FELDA untuk mengadakan perjanjian bersama peneroka-peneroka yang terpilih bagi mengikat tanggungjawab bagi kedua-dua belah pihak; dan

- (vi) tanggungjawab FELDA untuk membayar gaji kepada peneroka berdasarkan kadar yang ditetapkan semasa peringkat awal proses pendudukan. FELDA juga boleh memberi dividen yang difikirkan bersesuaian kepada peneroka mengikut ketetapan pihak FELDA sendiri.

2. Program pembangunan tanah yang dilaksanakan oleh FELDA di negeri Sabah telah memberi pelbagai manfaat antaranya seperti berikut:

- (i) peningkatan taraf sosio-ekonomi dan kualiti hidup di kalangan 1,647 orang peneroka melalui sumber pendapatan yang terjamin dan kemudahan-kemudahan yang disediakan di tanah rancangan;
- (ii) pendapatan kepada Kerajaan Negeri melalui kutipan cukai tanah dan bayaran premium bagi kawasan tanah yang dibuka oleh FELDA;
- (iii) peluang pekerjaan kepada penduduk tempatan melalui aktiviti-aktiviti perkilangan, pengangkutan, pembinaan, pemasaran;
- (iv) penyediaan infrastruktur dan kemudahan awam di kawasan pedalaman (kawasan FELDA) yang menjadi pemangkin kepada pertumbuhan sosio-ekonomi; dan
- (v) membantu menangani masalah keselamatan khususnya dari segi ancaman lanun di kawasan FELDA Sahabat.

3. Kesemua manfaat ini merupakan hasil daripada pematuhan kepada perjanjian antara FELDA dengan Kerajaan Negeri Sabah pada tahun 1979.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN GOBIND SINGH DEO [PUCHONG]

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

TUAN GOBIND SINGH DEO [PUCHONG] meminta **PERDANA MENTERI** menyatakan berapa ramai kakitangan kerajaan ditangkap dan dituduh bagi kesalahan yang melibatkan rasuah daripada tahun 2015 sehingga sekarang dan bagaimana Kerajaan bercadang untuk menangani masalah ini.

JAWAPAN**YB DATO SRI DR. HAJI WAN JUNAIDI BIN TUANKU JAAFAR,
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(PARLIMEN DAN UNDANG-UNDANG)**

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, jumlah maklumat berkaitan rasuah yang diterima oleh Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) terhadap penjawat awam bagi tahun 2015 sehingga September 2021 adalah sebanyak 30,679. Daripada jumlah tersebut sebanyak 3,357 Kertas Siasatan telah dibuka. Berdasarkan kepada jumlah KS yang telah dibuka sepanjang tempoh tersebut, sebanyak 3,056 tangkapan telah dilakukan, 1,159 pertuduhan telah di buat di Mahkamah dan 567 telah disabitkan di Mahkamah. Pecahan statistik adalah seperti berikut:

TAHUN	MAKLUMAT	KERTAS SIASATAN	TANGKAPAN	PERTUDUHAN	SABITAN
2015	3737	470	398	91	55
2016	4273	527	466	117	59
2017	4839	490	409	179	85
2018	5078	454	418	140	95
2019	4898	547	525	168	83
2020	4516	444	467	256	91
2021	3338	425	373	208	99
JUMLAH	30679	3357	3056	1159	567

Bagi menangani permasalahan ini, kerajaan melalui Pelan Antirasuah Nasional (NACP) 2019-2023 dibawah enam bidang keutamaan telah memfokuskan kepada pentadbiran sektor awam melalui strategi 'Memperkukuhkan Kecekapan Penyampaian Perkhidmatan Awam'

dengan 26 inisiatif yang diterajui oleh pelbagai agensi. SPRM turut menerajui tiga inisiatif dibawah bidang keutamaan ini seperti berikut:

Bil.	Nombor Inisiatif	Pernyataan Inisiatif	Agensi Peneraju	Tempoh Pelaksanaan
1	2.1.5	Mewajibkan sektor awam untuk membangunkan Pelan Antirasuah Organisasi (OACP) dengan dibantu oleh tiga agensi iaitu Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM), Pusat Governans, Integriti dan Antirasuah Nasional (GIACC) dan Institut Integriti Malaysia	i. Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) (K) ii. Jabatan Perdana Menteri (JPM) iii. Institut Integriti Malaysia iv. Kementerian / Jabatan / Agensi / Pihak Berkuasa Tempatan yang berkaitan	Tempoh 3 tahun (Jan 2021 – Dis 2023)
2	2.4.10	Menyebarkan mesej berkenaan antirasuah dalam konteks hubungan antara insan melalui penglibatan pelbagai agensi agama dan badan bukan kerajaan NGO secara berterusan	i. Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) (K) ii. Pertubuhan Bukan Kerajaan (NGO) iii. Organisasi agama	Tempoh 3 tahun (Jan 2021-Dis 2023)

3	*2.4.14	<p>Memperkukuhkan elemen tadbir urus insan, integriti dan antirasuah dalam program pembangunan profesional berterusan yang dilaksanakan oleh Agensi Kawal Selia kepada Badan Berkanun, Syarikat Berkepentingan Kerajaan (SBK), Syarikat Terhad Dengan Jaminan (CLBG) dan pihak swasta</p> <p><i>*Nota: Inisiatif asal 2.4.14 digabungkan bersama inisiatif 6.2.2 sebagai Inisiatif baharu 2.4.14</i></p>	<p>i. Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) (K)</p> <p>ii. Agensi Kawal Selia yang Berkaitan dan Badan-Badan Profesional</p> <p>iii. Institut Integriti Malaysia</p> <p>iv. Suruhanjaya Syarikat Malaysia (SSM)</p> <p>v. Suruhanjaya Sekuriti (SC)</p>	<p>Tempoh 3 tahun (Jan 2021-Dis 2023)</p>
---	---------	---	--	---

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATUK MOHD AZIS BIN JAMMAN [SEPANGGAR]

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan jumlah projek pembangunan di Sabah yang tidak dapat disiapkan di bawah RMK-1 hingga RMK-10, peruntukan yang disediakan kepada Sabah bagi setiap rancangan tersebut dan jumlah sebenar yang digunakan.

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATO' SRI MUSTAPA BIN MOHAMED
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (EKONOMI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Kerajaan sentiasa memberi perhatian dan prihatin kepada keperluan dan kemakmuran rakyat di seluruh negara, termasuk Sabah. Kerajaan juga sentiasa berusaha untuk memastikan kesejahteraan rakyat terus menjadi keutamaan bagi memelihara dan meningkatkan taraf hidup rakyat.
2. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, projek-projek pembangunan yang diluluskan adalah berserta jumlah kos keseluruhan projek. Jumlah kos ini adalah termasuk kerja-kerja awalan seperti perolehan tanah bagi projek fizikal binaan sehingga projek siap dan boleh berfungsi dengan sempurna. Ini adalah janji dan komitmen Kerajaan bagi menyiapkan projek-projek yang diluluskan untuk manfaat rakyat. Sehubungan itu, prestasi pelaksanaan fizikal akan sentiasa dipantau dan perbelanjaan

NO. SOALAN : 28

sebenar akan diambil kira dalam memberi pertimbangan ke atas permohonan peruntukan pada tahun berikutnya.

3. Bagi projek pembangunan yang tidak dapat disiapkan sehingga akhir tempoh Rancangan Malaysia Lima Tahun (RMLT) semasa, projek akan diteruskan pelaksanaannya pada RMLT berikutnya. Sebagai contoh, berdasarkan rekod, sebanyak 20 projek di Sabah tidak dapat disiapkan dalam tempoh Rancangan Malaysia Kesepuluh (RMKe-10). Namun projek ini terus dilaksanakan dalam Rancangan Malaysia Kesebelas (RMKe-11) sehingga projek siap. Terdapat juga projek yang diluluskan di akhir tempoh rancangan akan melangkaui lebih dari satu rancangan seperti projek Lebuh raya Pan-Borneo yang dimulakan pada tahun 2015 iaitu pada akhir RMKe-10 dan kini masih lagi dalam fasa pembinaan.

4. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat juga, Kerajaan Persekutuan telah meluluskan peruntukan pembangunan sebanyak RM72.4 bilion di negeri Sabah dalam tempoh sepuluh Rancangan Malaysia iaitu mulai tahun 1966 hingga 2015. Daripada jumlah tersebut, sebanyak RM61,64 bilion telah dibelanjakan untuk projek pembangunan di Sabah seperti berikut:

Bil.	RMK	Tahun	Peruntukan Asal (RM juta)	Peruntukan Dipinda (RM juta)	Belanja (RM juta)
1	Pertama	1966 - 1970	374	390	359
2	Kedua	1971 - 1975	774	1,088	903
3	Ketiga	1976 - 1980	1,452	2,799	1,959
4	Keempat	1981 - 1985	1,846	2,585	2,580
5	Kelima	1986 - 1990	2,670	2,253	2,083
6	Keenam	1991 - 1995	2,307	2,595	2,549
7	Ketujuh	1996 - 2000	4,496	6,970	6,933
8	Kelapan	2000 - 2005	7,990	13,180	13,180
9	Kesembilan	2006 - 2010	15,990	20,177	14,457
10	Kesepuluh	2011 - 2015	20,609	20,345	16,641
JUMLAH			58,508	72,382	61,644

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN WONG KAH WOH [IPOH TIMUR]

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN:

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan status pertimbangan pembukaan semula sempadan negara dan apakah langkah-langkah yang akan diambil untuk memastikan pembukaan tersebut adalah selamat dan tidak akan mendatangkan risiko penularan COVID-19 yang tinggi.

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATUK DR. ABD LATIFF BIN AHMAD
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (TUGAS-TUGAS KHAS)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Pembukaan sempadan negara dibuat secara berhati-hati berdasarkan penilaian risiko semasa jangkitan COVID-19 dalam negara oleh pihak Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) dan mengambil kira maklumat situasi COVID-19 dari negara asal pengembara.
2. Berkaitan status pertimbangan pembukaan semula sempadan negara, kemasukan warganegara dan warga asing seperti pelajar, diplomat, golongan profesional serta pelabur asing telah pun mula dibenarkan sejak bulan Jun 2020. Walau bagaimanapun, kebenaran masuk ini adalah tertakluk kepada Prosedur Operasi Standard (SOP) dan syarat – syarat yang telah ditetapkan termasuklah keperluan menjalani kuarantin wajib di pusat-pusat kuarantin yang disediakan termasuk di hotel-hotel yang ditetapkan.
3. Dalam hal berkaitan, Kerajaan sejak 12 Ogos 2021 yang lalu telah pun membenarkan pengembara dan bukan warganegara yang telah menerima vaksinasi lengkap untuk menjalani kuarantin wajib di rumah atau tempat kediaman. Tempoh kuarantin wajib bagi individu lengkap vaksin turut dipendekkan kepada tujuh (7) hari sahaja manakala bagi individu yang tidak lengkap vaksin dipendekkan kepada 10 hari mulai 18 Oktober 2021 yang lalu tertakluk kepada penilaian risiko dan syarat-syarat yang ditetapkan oleh KKM.
4. Selain itu, Kerajaan turut mengumumkan beberapa kelonggaran pembukaan sempadan negara melibatkan pemansuhan MyTravelPass bagi memudahkan pergerakan rakyat Malaysia yang ingin keluar negara bermula 11 Oktober 2021 yang lalu. Kebenaran ini sedang dikaji untuk dipanjangkan kepada semua penduduk tetap dan warganegara asing yang menetap di Malaysia merangkumi pelbagai jenis pas yang dikeluarkan oleh Jabatan Imigresen Malaysia (JIM).

5. Pihak Kerajaan juga telah memperkenalkan projek rintis protokol *Test and Release* (T&R) dengan syarat perjalanan atau intinerari yang ketat dan terhad bagi lawatan rasmi kepada kumpulan pengembara yang telah dikenalpasti. Selain itu, Kerajaan sedang membuat kajian lanjut untuk memperluaskan kemudahan ini kepada pengembara perniagaan (*business travellers*) dalam masa yang terdekat.
6. Pihak Kerajaan mengambil maklum bahawa pembukaan sempadan negara ini akan merancakkan lagi aktiviti ekonomi terutama bagi sektor logistik seperti penerbangan, makanan dan minuman serta pelancongan. Oleh itu, pihak Kerajaan sedang membuat persiapan untuk mengadakan Gelembung Pelancongan Antarabangsa yang dijangkakan bermula pada bulan November 2021 ini.
7. Langkah lain adalah pihak Kerajaan dengan kerjasama beberapa Kementerian/ Agensi Persekutuan dan Negeri sedang berusaha untuk mengemukakan cadangan kepada pihak Kerajaan Singapura mengenai SOP bagi *Daily Commuting Arrangement* (DCA) dan pembukaan skim *Vaccinated Travel Lane* (VTL) melalui perjalanan udara dan darat antara Malaysia dan Singapura.
8. Jelas di sini menunjukkan bahawa pihak Kerajaan bersifat produktif dalam membuat pertimbangan pembukaan semula sempadan negara secara berhati-hati dan tidak terburu-buru. Akhir sekali, pihak Kerajaan ingin memaklumkan bahawa segala ketetapan pembukaan sempadan ini adalah bersifat dinamik yang mana boleh berubah dari semasa ke semasa sekiranya didapati kes COVID-19 di negara luar meningkat demi menjamin keselamatan dan kesihatan Keluarga Malaysia jua.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : PUAN TEO NIE CHING [KULAI]

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan bilangan pelantikan bertaraf Menteri. Nyatakan pencapaian KPI untuk setiap pelantikan tersebut secara terperinci.

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATUK DR. ABD LATIFF BIN AHMAD
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(TUGAS-TUGAS KHAS)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Kerajaan melalui keputusan Mesyuarat Jemaah Menteri pada 1 September 2021 telah bersetuju untuk meneruskan pelantikan tiga orang Duta Khas kepada Perdana Menteri ke Timur Tengah, Republik Rakyat China dan Asia Timur.
2. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, tugas YB Duta Khas adalah untuk memberi pandangan dan menasihati YAB Perdana Menteri dalam isu-isu berkaitan Timur Tengah, Republik Rakyat China dan Asia Timur yang meliputi perkara yang berhubung kait dengan kepentingan Malaysia di rantau tersebut. Selain itu, kerjasama turut melibatkan perkara-perkara berkaitan kepentingan ekonomi, perdagangan, pelaburan, pendidikan, misi kemanusiaan dan persamaan kebudayaan.
3. YB Duta-Duta Khas telah melaksanakan gerak kerja meneroka peluang untuk Malaysia memanfaatkan hubungan diplomatik yang baik dengan negara-negara di rantau Timur Tengah, Republik Rakyat China dan Asia Timur. Dalam hubungan ini, YB Duta-Duta Khas juga telah mengadakan perbincangan dengan YB Menteri Luar Negeri dan agensi-agensi berkaitan bagi memperkasa hubungan diplomatik dengan negara-negara di rantau tersebut.
4. Selain itu, YB Duta Khas telah mengadakan perjumpaan dan menerima kunjungan hormat Duta-Duta negara rantau berkenaan dan mendapat maklum balas langsung dalam usaha mengeratkan hubungan dua hala melibatkan kerjasama ekonomi, perdagangan, pelaburan, pendidikan dan persamaan kebudayaan.
5. Hasil kerja dan laporan oleh YB Duta-Duta Khas dilaporkan terus kepada YAB Perdana Menteri.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT PERTAMA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB TUAN FONG KUI LUN [BUKIT BINTANG]

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan usaha berterusan untuk meningkatkan sistem penyampaian perkhidmatan awam yang efektif dan cekap kepada masyarakat yang dikesan selama ini sebagai lembab dan tidak memuaskan.

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATUK DR ABD LATIFF AHMAD
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (TUGAS-TUGAS KHAS)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Pihak Kerajaan sentiasa komited untuk memberikan perkhidmatan yang efektif dan cekap kepada rakyat. Bahkan, usaha mempermudah serta mempercepatkan urusan berkaitan perkhidmatan-perkhidmatan kepada rakyat juga sedang giat diperkasa untuk meningkatkan pencapaian perkhidmatan.

2. Dalam konteks ini, instrumen pengurusan bagi memantapkan sistem penyampaian perkhidmatan merupakan antara preskripsi penting yang telah dibangunkan dan dilaksanakan dalam sistem penawaran perkhidmatan Kerajaan. Sehubungan itu, Kerajaan melalui Unit Pemodenan Tadbiran dan Perancangan Pengurusan Malaysia (MAMPU) telah melaksanakan beberapa korelasi inisiatif pengukuhan kecekapan penjawat awam dan rangka kerja secara sistematik yang akan meningkatkan kecekapan perkhidmatan awam antaranya:

- a) **Perekayasaan Proses dan Prosedur Kerja (*Business Process Reengineering - BPR*)** bagi menambah baik sistem penyampaian perkhidmatan Kerajaan supaya mudah dan cepat kepada rakyat. Melalui inisiatif ini, semakan ke atas proses dan prosedur kerja agensi dilaksanakan bagi mengenal pasti proses dan prosedur kerja yang perlu dipermudah dan ditambah baik. Seterusnya, khidmat nasihat dan rundingan akan diberikan bagi mempermudah dan menambahbaikkan proses dan prosedur yang terlibat bagi memastikan ia cekap dan berkesan.
- b) **Sistem Penyampaian Kerajaan Ke Arah Pengamalan Norma Baharu Pasca Covid-19** dengan memanfaatkan teknologi digital pada masa kini atau mudahnya, perkhidmatan dalam talian sepenuhnya (end-to-end – E2E). MAMPU sedang menerajui inisiatif ini dan bagi tempoh dari 31 Julai 2020 sehingga 31 Julai 2021, bilangan perkhidmatan E2E Kerajaan Persekutuan meningkat

daripada 2,327 kepada 3,062 manakala Kerajaan Negeri pula meningkat daripada 1,655 kepada 3,307;

- c) **myPortfolio.** myPortfolio merupakan dokumen penting yang memberi penegasan semula terhadap prinsip akauntabiliti, ketelusan dan kesegeraan dalam apa jua tindakan. Dokumen myPortfolio merupakan rujukan lengkap dalam penyediaan dokumen berkaitan prosedur, proses kerja serta tanggungjawab yang lebih teratur di peringkat jabatan hingga kepada setiap individu penjawat awam. Inisiatif ini akan dapat meningkatkan produktiviti sesebuah agensi;
- d) Selain itu, bagi memastikan penyampaian perkhidmatan yang berkualiti, Kerajaan juga telah mengeluarkan **Panduan Pembangunan Pelan Strategik Organisasi Sektor Awam.** Pelan strategik merupakan dokumen yang membolehkan sektor awam merancang rangka kerja secara sistematik. Ia mengandungi strategi, program dan tindakan yang perlu dilaksanakan oleh agensi sektor awam sesuai dengan persekitaran yang dinamik; dan
- e) Dalam memastikan semua usaha yang dinyatakan di atas tercapai dan dipatuhi, MAMPU juga telah membangunkan **Malaysian Government Performance Index (MyGPI)** yang merangkumi dua (2) elemen penilaian iaitu Pengurusan Organisasi dan Pendigitalan Perkhidmatan sebagai mekanisme mengukur, menilai dan memantau prestasi agensi-agensi sektor awam dalam sistem penyampaian perkhidmatan.

3. Kerajaan sentiasa memastikan sistem penyampaian perkhidmatan awam Malaysia produktif dan efisien dan ini dapat dibuktikan melalui pencapaian Malaysia dalam **Ease of Doing Business** yang dikeluarkan oleh The World Bank, Malaysia berada di kedudukan ke-12 pada tahun 2020. Malaysia juga adalah negara ke-25 paling berdaya saing di dunia daripada 140 negara yang disenaraikan dalam **World Competitiveness Ranking** yang dikeluarkan oleh World Economic Forum.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK SERI HAJI SALAHUDDIN BIN AYUB
[PULAI]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

DATUK SERI HAJI SALAHUDDIN BIN AYUB [PULAI] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan adakah Kerajaan bersedia untuk mengkaji semula sistem berpilihanraya negara ini yang mengamalkan sistem *winners take all* atau *first past the post* kepada *proportional representation*.

JAWAPAN

**YB DATO SRI DR. HAJI WAN JUNAIDI BIN TUANKU JAAFAR,
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(PARLIMEN DAN UNDANG-UNDANG)**

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sistem pilihan raya *first past the post* telah dilaksanakan sejak negara kita mencapai kemerdekaan. Sistem ini mudah difahami serta memberi fokus kepada hubungan yang rapat di antara pengundi dan wakil rakyat di bahagian pilihan raya berkenaan.

Kerajaan telah menubuhkan satu Jawatankuasa Khas Kabinet bagi mengkaji mengkaji syor-syor penambahbaikan pilihan raya di negara ini termasuklah meneliti kesesuaian sistem pilihan raya perwakilan berkadar (*proportional representation*).

Tempoh masa yang bersesuaian diperlukan bagi meneliti sistem pilihan raya berkenaan sebelum pertimbangan yang sewajarnya dapat dibuat ke atas cadangan tersebut.

Sekian, terima kasih.

SENARAI PERTANYAAN BAGI JAWAPAN LISAN
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT, PARLIMEN KE-14
DEWAN RAKYAT
25 OKTOBER HINGGA 16 DISEMBER 2021

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATUK SERI PANGLIMA MADIUS TANGAU [TUARAN]

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

DATUK SERI PANGLIMA MADIUS TANGAU [TUARAN] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan bilakah Kerajaan akan membentangkan pindaan terhadap Fasal 1 (2) Perlembagaan Persekutuan iaitu untuk mengembalikan kedudukan Sabah dan Sarawak sebagai *equal partner* dalam Malaysia dan bukan setakat salah satu daripada negeri di Malaysia.

**JAWAPAN: YB DATUK SERI PANGLIMA DR. MAXIMUS JOHNTY
ONGKILI MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(HAL EHWAL SABAH DAN SARAWAK)**

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, cadangan Rang Undang-Undang Perlembagan Persekutuan (Pindaan) 2021 iaitu melibatkan cadangan pindaan kepada Fasal (2) kepada Perkara 1, Fasal (2) kepada Perkara 160(2) mengenai bagi meminda tafsiran sedia ada bagi maksud “Persekutuan” dan bagi memasukkan definisi baharu “Hari Malaysia” telah diperakukan oleh Majlis Khas MA63 pada 18 Oktober 2021 dan telah dibawa kepada Jemaah Menteri pada 21 Oktober 2021.

Cadangan pindaan ini akan turut dibentangkan bersekali dengan cadangan pindaan kepada Fasal (6) dan Fasal (7) kepada Perkara 161A Perlembagaan Persekutuan yang mana akan dapat menyelesaikan masalah yang berbangkit berhubung tafsiran anak negeri di Sarawak. RUU ini telah dibentangkan untuk Bacaan Kali Pertama pada 3 November 2021.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB PUAN VIVIAN WONG SHIR YEE
[SANDAKAN]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan dengan terperinci apakah Petunjuk Prestasi Utama (KPI) 100 hari yang telah ditetapkan beliau untuk setiap menteri kabinetnya.

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATUK DR. ABD LATIFF BIN AHMAD
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(TUGAS-TUGAS KHAS)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Petunjuk Prestasi Utama (KPI) 100 hari Ahli Jemaah Menteri atau kini dikenali sebagai Aspirasi Keluarga Malaysia adalah merupakan satu konsep baharu yang diperkenalkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri yang menunjukkan komitmen serta kesungguhan tinggi beliau melalui tiga prinsip utama iaitu peka dengan keperluan semasa, bertanggungjawab dan amanah selain mengembalikan semula keyakinan rakyat.

2. Penetapan Aspirasi Keluarga Malaysia adalah berlandaskan kepada enam (6) Teras Utama yang telah dikenalpasti iaitu:

- a) Menstruktur Semula Ekonomi;
- b) Menjamin Keselamatan dan Ketenteraman Negara;
- c) Meningkatkan Kesejahteraan Sosial;
- d) Mempertingkatkan Infrastruktur Menyeluruh;
- e) Memperkukuh Penyatuan dalam Acuan Keluarga Malaysia;
dan
- f) Memperkasa Penyampaian Perkhidmatan.

3. Penetapan aspirasi juga memfokus kepada perkhidmatan utama Kementerian dan Agensi yang berada di bawah tanggungjawab setiap Menteri berkenaan.

4. Kesemua 31 Ahli Jemaah Menteri telah mencadangkan senarai aspirasi masing-masing dan dibentangkan dalam Sesi Pemuktamadan Senarai Aspirasi Keluarga Malaysia yang diadakan pada 23 September dan 29 September 2021 yang lalu. Senarai terperinci kesemua aspirasi yang telah dimuktamadkan akan diumumkan oleh YAB Perdana Menteri dan YB Menteri Kementerian masing-masing.

5. Prestasi setiap Ahli Jemaah Menteri pula akan dinilai berdasarkan tiga elemen utama iaitu Penilaian Prestasi Kementerian/Jabatan, Penilaian Kepimpinan berdasarkan keberkesanan keberhasilan inisiatif, serta Penilaian Persepsi Awam. Ahli Jemaah Menteri juga perlu mengumumkan Kad Laporan Pencapaian kepada rakyat pada hari ke 100 hari pemerintahan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS 2021**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : TUAN WILLIAM LEONG JEE KEEN
[SELAYANG]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan bagaimana sasaran pemilihan ekuiti 30% Bumiputera dalam Dasar Ekonomi Baru (DEB) dikira dan sama ada sasaran dan pendekatan Modal Ekonomi Baru (NEM) akan diterima pakai.

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATO' SRI MUSTAPA BIN MOHAMED
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (EKONOMI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Dasar Ekonomi Baru (DEB) telah mensasarkan pencapaian pemilikan ekuiti korporat Bumiputera adalah sekurang-kurangnya 30%. Sasaran ini diteruskan dalam Model Ekonomi Baru dan diteruskan hingga RMKe-12. Walau bagaimanapun, sasaran pemilikan ekuiti korporat Bumiputera masih belum tercapai setakat ini.
2. Statistik yang digunakan bagi menganggarkan pemilikan ekuiti semasa DEB adalah berdasarkan kepada pegangan modal saham atau "*share capital*" hanya bagi syarikat tersenarai di Semenanjung Malaysia sahaja.
3. Bermula tahun 2008 sehingga tahun 2019, pengiraan pemilikan ekuiti adalah berdasarkan pegangan modal saham syarikat bagi syarikat tersenarai dan syarikat tidak tersenarai di seluruh Malaysia. Sumber data syarikat yang digunakan diperolehi daripada laporan tahunan dan penyata kewangan syarikat yang diserahkan kepada Suruhanjaya Syarikat Malaysia dan Bursa Malaysia. Seperti yang telah diumumkan dalam pembentangan RMKe-12, pemilikan ekuiti sektor korporat berdasarkan nilai pasaran pada tahun 2019 bagi pegangan Bumiputera adalah 17.2%, bukan Bumiputera 25%, asing 45.5% dan nomini 12.3%.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : PUAN TERESA KOK SUH SIM [SEPUTEH]

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

PUAN TERESA KOK SUH SIM [SEPUTEH] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah pembaharuan yang akan diadakan di Pejabat Peguam Negara (AGC)? Apakah Kerajaan akan memisahkan peranan Peguam Negara dengan peranan Pendakwa Raya, yang mana Peguam Negara akan hanya menjadi anggota Jemaah Menteri dan penasihat undang-undang Kerajaan dan bebas daripada tanggungjawab pendakwa raya.

JAWAPAN

**YB DATO SRI DR. HAJI WAN JUNAIDI BIN TUANKU JAAFAR,
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(PARLIMEN DAN UNDANG-UNDANG)**

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pada ketika ini Kerajaan melalui Jabatan Peguam Negara telah menjalankan Kajian Pengasingan Peranan Pendakwa Raya dan Peguam Negara yang merupakan inisiatif di bawah Tonggak 1 Kajian Separuh Penggal Rancangan Malaysia Kesebelas. Inisiatif tersebut juga turut dimasukkan sebagai Perkara 4.1.5 Pelan Antirasuah Nasional (NACP) 2019-2023. Kajian terperinci tersebut telah melihat amalan terbaik global dan mengkaji secara mendalam sistem dan struktur pendakwaan di 9 buah negara.

Hasil kajian tersebut telah dimuktamadkan dan cadangan pindaan Perlembagaan serta undang-undang lain yang berkaitan juga telah dikenal pasti. Turut disediakan dalam laporan kajian tersebut ialah struktur Pejabat Pendakwa Raya yang akan ditubuhkan kelak. Seperti YB sedia maklum inisiatif ini turut berada dalam NACP dan tempoh pelaksanaan NACP adalah sehingga 2023. Apabila laporan kajian ini siap sepenuhnya, ia akan dibentangkan kepada kerajaan semula untuk keputusan sama ada akan melaksanakan agenda yang berkaitan cadangan memisahkan fungsi Peguam Negara dan Pendakwa Raya.

Memandangkan cadangan pemisahan ini memerlukan pindaan kepada Perlembagaan Persekutuan, maka Kerajaan perlu berhati-hati dalam perkara yang menyentuh kuasa Pendakwa Raya di bawah Perkara 145 Perlembagaan Persekutuan dan keanggotaan Pendakwa Raya dalam Suruhanjaya Perkhidmatan Kehakiman & Perundangan di bawah Perkara 138 Perlembagaan Persekutuan.

Selanjutnya, isu sama ada terdapat halangan dalam melaksanakan pengasingan jawatan Pendakwa Raya dan Peguam Negara masih belum dapat dikenal pasti dan juga keperluan untuk meletakkan Pendakwa Raya di bawah kuasa Parlimen dan bukan Perdana Menteri belum dapat

dimuktamadkan sehingga diadakan pembentangan hasil kajian kepada pihak Kerajaan.

Berhubung dengan cadangan supaya Peguam Negara menjadi anggota Jemaah Menteri, Perkara 145 Perlembagaan Persekutuan tidak menghalang anggota Jemaah Menteri untuk dilantik sebagai Peguam Negara sekiranya calon tersebut memenuhi prasyarat kelayakan seorang hakim Mahkamah Persekutuan di bawah Perkara 123 Perlembagaan Persekutuan. Berdasarkan Perkara 123 Perlembagaan Persekutuan, syarat kelayakan seseorang untuk dilantik sebagai hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan dan Mahkamah Tinggi adalah seperti yang berikut:

- (a) seorang warganegara; dan
- (b) bagi tempoh sepuluh tahun sebelum pelantikannya, dia telah menjadi peguam bela bagi mahkamah-mahkamah itu atau mana-mana satu daripada mahkamah itu, atau menjadi anggota perkhidmatan kehakiman dan perundangan Persekutuan atau perkhidmatan perundangan sesuatu Negeri, atau pada suatu masa menjadi peguam bela dan pada suatu masa lain berkhidmat sebagai anggota perkhidmatan kehakiman dan perundangan Persekutuan atau perkhidmatan perundangan sesuatu Negeri.

Sebagai maklumat tambahan, setakat ini dua orang anggota Jemaah Menteri pernah dilantik sebagai Peguam Negara iaitu Tan Sri Datuk Haji Abdul Kadir bin Yusof (1963-1977) dan Tan Sri Datuk Hj Hamzah bin Datuk Abu Samah (1977-1980).

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS 2021**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK IGNATIUS DARELL LEIKING
[PENAMPANG]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan adakah Kerajaan bercadang untuk mengkaji semula Seksyen 3(2), Petroleum Development Act 1974 (Akta 144) agar Petronas turut bertanggungjawab melapor kepada Parlimen dan tidak kepada Perdana Menteri sahaja bagi memastikan segala transaksi berkaitan petroleum negara dilaporkan secara telus dan terbuka.

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATO' SRI MUSTAPA BIN MOHAMED
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (EKONOMI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Sebagai entiti komersial ditubuhkan di bawah Akta Syarikat 1965, PETRONAS sentiasa mengamalkan aspek tadbir urus korporat yang baik (*good corporate governance*) di bawah teraju presiden dan ketua eksekutif yang berkaliber, dibimbing oleh barisan Lembaga Pengarah PETRONAS. PETRONAS juga menduduki kedudukan ke-277 dalam senarai Fortune 500 pada tahun 2021.
2. PETRONAS tidak pernah merahsiakan prestasi dan pencapaiannya kerana syarikat membudayakan amalan akauntabiliti. Ini dapat dilihat melalui pelaporan perkembangan dan pencapaian syarikat, khususnya

prestasi kewangan setiap suku tahun dan tahunan di laman web yang boleh diakses oleh orang awam. Selain itu, PETRONAS mengumumkan prestasi kewangan melalui kenyataan media pada setiap suku tahun dan juga taklimat kepada media pada setiap separuh tahun.

Tuan Yang di-Pertua,

3. Keberkesanan dan keupayaan PETRONAS dalam membangunkan sektor minyak dan gas telah banyak menyumbang kepada pembangunan negara. Sehingga tahun 2020, sejumlah RM1.2 trilion telah disumbangkan kepada kerajaan Persekutuan dan sebahagian kerajaan negeri dalam bentuk dividen, bayaran tunai, wang ehsan dan cukai.

4. Kerajaan sangat berbangga dengan PETRONAS sebagai sebuah syarikat milik negara dan multinasional yang diuruskan dengan cemerlang dan dihormati di peringkat antarabangsa. PETRONAS akan terus menyumbang kepada Malaysia serta memastikan rakyat dapat menikmati manfaat daripada kejayaannya.

5. Sehubungan itu, berdasarkan kepada aspek tadbir urus korporat baik dan keterbukaan pelaporan prestasi kewangan yang dilaksanakan PETRONAS, pendirian Kerajaan Persekutuan adalah jelas untuk tidak meminda atau mengkaji semula Akta Kemajuan Petroleum 1974 pada masa ini. PETRONAS juga tidak melapor kepada Parlimen kerana tiada peruntukan perundangan di bawah Akta Syarikat 1965 (Akta Syarikat 2016) bagi tujuan ini.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATO' ABDULLAH SANI BIN ABDUL
HAMID [KAPAR]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN:

DATO' ABDULLAH SANI BIN ABDUL HAMID [KAPAR] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah tindakan Kerajaan berkenaan laporan "Pandora Papers" yang mendedahkan kemungkinan transaksi kewangan yang menyalahi undang- undang negara.

JAWAPAN

**YB DATO SRI DR. HAJI WAN JUNAIDI BIN TUANKU JAAFAR,
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(PARLIMEN DAN UNDANG-UNDANG)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Kerajaan telah mengambil inisiatif untuk membuat penyelarasan tindakan kerjasama dan kolaborasi pelbagai agensi, termasuk agensi penguatkuasa yang berkaitan bagi menangani isu pendedahan Pandora Papers dan isu pengaliran wang haram (illicit financial flows).
2. Pusat Pencegahan Jenayah Kewangan Nasional (*National Anti-Financial Crime Centre atau NFCC*), sebagai penyelaras dan koordinasi pencegahan jenayah kewangan, secara bersama dengan Polis DiRaja Malaysia (PDRM), Suruhanjaya Pencegahan

Rasuah Malaysia (SPRM), Bank Negara Malaysia (BNM), Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) dan Lembaga Perkhidmatan Kewangan Labuan (Labuan FSA) telah membentuk 2 kumpulan kerja iaitu:

- a) **Kumpulan Kerja Penganalisa (KKP)** untuk menjalankan analisa kewangan dan penjejakan aset ke atas individu yang dilaporkan dalam Pandora Papers berpandukan kepada maklumat dalam pangkalan data agensi dan menjalankan analisa berterusan mengenai trends “illicit financial flows” melibatkan Malaysia.
  - b) **Pasukan Khas Jawatankuasa Eksekutif NFCC (PK JKE)** yang terdiri daripada ketua jabatan atau wakil dari PDRM, SPRM, BNM, LHDN, Labuan FSA dan NFCC bagi menentukan pelaksanaan, memantau dan memberi panduan dan nasihat KKP.
3. KKP dan PK JKE telah mengadakan siri perbincangan yang antara lain merangkumi “stock taking” tindakan dan analisa yang telah dibuat oleh agensi penguat kuasa dan pemprofilan mereka yang dinyatakanserta mereka yang mempunyai hubungkait, termasuk urusan perniagaan.
  4. Pendekatan ini dilakukan untuk meneliti aliran kewangan dan penubuhan syarikat luar pesisir agar tindakan penguatkuasaan secara menyeluruh tanpa jurang dapat dilaksanakan ke atas mereka yang menyalahguna struktur luar pesisir untuk jenayah kewangan, pengelakkan cukai dan pengubahan wang haram. Proses penelitian dan pemprofilan serta sebarang tindakan penguatkuasaan oleh agensi penguatkuasa yang berkenaan dibuat mengikut prosedur dan undang-undang yang sedia ada, termasuk bagi mendapatkan pengesahan dan maklumat daripada agensi-agensi luar negara yang memerlukan sedikit masa.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT,
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN WONG CHEN (SUBANG)

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021(KHAMIS)

SOALAN

Minta **MENTERI KANAN PERTAHANAN** menyatakan :-

- (a) kedudukan Malaysia mengenai AUKUS; dan
- (b) apakah tindakan yang diambil atau akan diambil untuk memastikan kawasan perairan kita bebas daripada penyebaran senjata nuklear seperti yang dipersetujui dalam Perjanjian Zon Bebas Senjata Nuklear Asia Tenggara.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Pendirian terkini Kerajaan Malaysia berhubung AUKUS tetap konsisten dengan pendirian yang telah ditegaskan oleh YAB Perdana Menteri sebelum ini, yang mana pembentukan AUKUS melahirkan kegusaran kerana ia berpotensi mengganggu gugat keamanan dan kestabilan di Asia Tenggara. Ia juga bakal memprovokasi kuasa-kuasa lain untuk turut bertindak lebih agresif di rantau ini terutama di Laut China Selatan.

Pendirian ini tidak berganjak walaupun selepas pertemuan antara Menteri Kanan Pertahanan dengan Utusan Khas Australia, Vice Admiral David Johnston baru-baru ini. Dalam pertemuan tersebut Malaysia telah

menegaskan bahawa ianya tidak mahu diheret dalam geopolitik pertimbangan kuasa-kuasa besar dunia.

Tuan Yang di-Pertua,

Malaysia sentiasa mengambil perhatian yang tinggi terhadap keselamatan kawasan perairan negara. Pendirian Malaysia mengenai perlunya kawasan Asia Tenggara bebas dari senjata nuklear sentiasa disuarakan dalam platform-platform kerjasama dua hala mahu pun pelbagai hala.

Suka ditekankan, sebagai negara ASEAN, Malaysia terus memegang prinsip akan mengekalkan ASEAN sebagai Zon Aman, Bebas dan Berkecuali (ZOPFAN) dan mendokong kepada Southeast Asian Nuclear Weapon Free Zone Treaty (SEANWFZ) 1995. Setiap negara mesti menghormati prinsip ini dan pendirian Malaysia terhadap zon bebas senjata nuklear Asia Tenggara. Selain daripada itu Malaysia juga telah menetapkan semua kapal perang berkuasa nuklear yang berhasrat memasuki wilayah perairan Malaysia perlu mendapat persetujuan khas terlebih dahulu.

Malaysia juga telah menandatangani Terti Mengenai Pengharaman Senjata Nuklear 2017 (*Treaty on The Prohibition of Nuclear Weapons – TPNW*) di bawah Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB) pada 7 Julai 2017 dan meratifikasikannya pada 30 September 2020. Perjanjian ini bertujuan untuk menggerakkan inisiatif perlucutan senjata nuklear di peringkat antarabangsa yang mana menunjukkan komitmen dan sokongan kuat Malaysia untuk penghapusan senjata nuklear secara menyeluruh.

Terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KEEMPAT,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : JAWAB LISAN

DARIPADA : TUAN LIM GUAN ENG [BAGAN]

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

TUAN LIM GUAN ENG [BAGAN] minta **MENTERI LUAR NEGERI** menyatakan pendirian Malaysia dan ASEAN tentang perjanjian keselamatan Australia-United Kingdom-United States (AUKUS) dan sama ada ia akan menggugat ASEAN sebagai Zone of Peace Freedom and Neutrality (ZOPFAN).

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Bagan atas pertanyaan yang dikemukakan berhubung kerjasama keselamatan tiga hala antara Australia, United Kingdom dan Amerika Syarikat, yang dikenali sebagai AUKUS.

2. Kerajaan sentiasa peka terhadap isu-isu yang melibatkan keselamatan, keamanan dan kestabilan rantau ini. Pendirian Kerajaan mengenai penubuhan AUKUS adalah jelas dan konsisten sehingga kini, berdasarkan kenyataan media oleh YAB Perdana Menteri pada 18 September 2021 berhubung isu ini.

3. Selain bimbang AUKUS boleh memangkin persaingan kuasa dan senjata di rantau ini, Kerajaan juga gusar sekiranya penubuhan AUKUS memprovokasi kuasa-kuasa besar yang lain untuk bertindak lebih agresif,

terutamanya di Laut Cina Selatan. Sekiranya ini berlaku, negara-negara di rantau ini, termasuk Malaysia, akan berada dalam situasi yang rumit, dan usaha mengekalkan Laut China Selatan sebagai laluan perdagangan dan perairan yang aman akan menjadi sukar.

4. Justeru itu, Kerajaan sentiasa menyeru semua pihak di peringkat dua hala, serantau dan pelbagai hala untuk bekerjasama dalam mempertahankan Asia Tenggara sebagai rantau yang aman, stabil serta berkembang dan makmur. Ini selaras dengan prinsip yang digariskan di bawah *ASEAN Outlook on the Indo-Pacific*, Zon Aman, Bebas dan Berkecuali (ZOPFAN), Perjanjian Zon Bebas Senjata Nuklear Asia Tenggara (SEANWFZ) dan Titi Persahabatan dan Kerjasama di Asia Tenggara (TAC). Dokumen-dokumen ini menggariskan tatacara menjalinkan hubungan di rantau Asia Tenggara dalam usaha untuk memastikan rantau ini kekal berkecuali, selamat, stabil dan aman.

5. Negara-negara luar juga perlu menghormati dan mematuhi pendirian dan pendekatan sedia ada Malaysia berhubung operasi kapal selam berkuasa nuklear dalam perairan negara kita. Ini termasuk peraturan-peraturan di bawah Konvensyen Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu berkaitan Undang-Undang Laut 1982 (UNCLOS), ZOPFAN, SEANWFZ dan TAC.

6. Dalam hal yang melibatkan isu kedaulatan negara serta keselamatan dan keamanan di rantau ASEAN, termasuk di kawasan perairan negara, Kerajaan tidak akan berkompromi dan akan terus komited untuk memastikan ianya sentiasa dilindungi.

7. Malaysia terus menyeru semua pihak untuk mengelakkan tindakan yang boleh menimbulkan ketegangan dan bersifat provokatif, mengamalkan dengan izin, *self-restraint*, dan mengelakkan tindakan berkaitan ketenteraan, atau dengan izin, *militarisation*. Pendirian ini juga telah disuarakan dengan konsisten di platform-platform serantau dan antarabangsa.

8. Saya telah mengulangi pendirian Malaysia berhubung AUKUS seperti yang dinyatakan tadi melalui beberapa sesi perbincangan dengan

negara-negara AUKUS, termasuk semasa sesi sidang video antara saya dengan Ketua-Ketua Perwakilan tiga negara tersebut pada 22 September 2021 dan sesi perbincangan dengan Vice Admiral David Johnston, Utusan Khas Australia berhubung AUKUS pada 5 Oktober 2021.

9. Di peringkat ASEAN, termasuk dalam penglibatan dengan Rakan-rakan Dialog ASEAN, Kerajaan akan terus mendokong prinsip Kepaksian ASEAN atau '*ASEAN Centrality*' dan mengetengahkan pandangan dan pendirian berprinsip Malaysia, terutamanya dalam usaha Malaysia menangani perkembangan isu politik-keselamatan semasa, termasuklah yang berkaitan dengan kerjasama AUKUS.

Tuan Yang di-Pertua,

10. Malaysia sentiasa memegang kukuh dasar luar negeri yang bebas, berprinsip dan pragmatik serta bertunjangkan nilai-nilai keamanan, kemanusiaan, keadilan dan kesaksamaan.

11. Selain itu, dasar luar negeri Malaysia turut menjunjung prinsip-prinsip berkecuali, menghormati kemerdekaan, kedaulatan, keutuhan wilayah serta sikap tidak campur tangan di dalam urusan domestik negara lain. Pematuhan ke atas prinsip-prinsip ini adalah sangat penting bagi membolehkan Malaysia dilihat sebagai sebuah negara yang mempunyai kredibiliti dan boleh dipercayai di mana imej sedemikian adalah penting bagi melindungi dan mempromosi kepentingan negara.

12. Seperti mana Yang Berhormat sedia maklum, ini bukanlah kali pertama negara perlu mengharungi pertembungan antara kuasa-kuasa besar. Sepanjang tempoh Perang Dingin atau dengan izin "*Cold War*", Malaysia telah berjaya mengekalkan statusnya sebagai sebuah negara yang berkecuali di kala berlakunya pertembungan di antara Blok Barat yang diketuai Amerika Syarikat dan Blok Timur yang diketuai Kesatuan Soviet. Begitu juga tatkala persaingan antara Amerika Syarikat dan China berlaku, Malaysia kekal dengan pendirian tidak berpihaknya dan menjadikan kepentingan negara sebagai tunjang utama di dalam mengendalikan dasar luarnya, selaras dengan prinsip asas Pergerakan Negara-Negara Berkecuali, atau *Non-Aligned Movement* (NAM) yang

Malaysia telah anggotai sejak 1970. Pendekatan ini diyakini akan terus relevan diguna pakai sebagai kerangka keselamatan di rantau Asia Tenggara dan juga di peringkat global.

13. Justeru, saya ingin menyatakan komitmen Kerajaan untuk terus mengekalkan dasar dan kedudukan Malaysia sebagai sebuah negara berkecuali yang tidak akan menyebelahi mana-mana kuasa besar, seperti mana yang telah diamal dan dipraktikkan selama ini.

14. Dalam masa yang sama, adalah menjadi prinsip Kerajaan Malaysia untuk sentiasa mengekalkan hubungan dua hala yang baik dengan semua negara tanpa mengambil kira ideologi atau sistem pentadbiran mereka. Kuasa-kuasa besar dunia, khususnya Amerika Syarikat dan China, adalah rakan kongsi penting Malaysia, bukan sahaja dari segi ekonomi, tetapi juga dalam pelbagai bidang kerjasama lain termasuk pendidikan, pelancongan dan keselamatan. Oleh itu, pendirian dan pendekatan Malaysia untuk mengekalkan hubungan yang erat dengan kedua-dua negara merupakan suatu yang realistik dan pragmatik serta berteraskan prinsip-prinsip dasar luar kita selama ini.

15. Malaysia sentiasa mengambil inisiatif untuk mengimbangkan hubungannya dengan kuasa-kuasa besar melalui dialog bagi membincang serta menyelesaikan isu-isu berkepentingan bersama. Kementerian Luar Negeri akan memastikan bahawa komunikasi dengan kuasa-kuasa besar ini akan sentiasa terbuka dan berterusan. Kerajaan juga akan terus memastikan bahawa hak-hak negara berlandaskan undang-undang negara dan antarabangsa dihormati, dan Kerajaan Malaysia berupaya melindungi kepentingan negara tanpa melibatkan campur tangan kuasa asing.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGAL KEEMPAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK SERI MUJAHID BIN YUSOF RAWA
[PARIT BUNTAR]**

TARIKH : 25 NOVEMBER 2021 (KHAMIS)

SOALAN

DATUK SERI DR. MUJAHID BIN YUSOF RAWA [PARIT BUNTAR] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan skop RCI Tabung Haji dan tujuan utama kenapa RCI Tabung Haji diperlukan.

JAWAPAN

**YB SENATOR TUAN HAJI IDRIS BIN HAJI AHMAD,
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(HAL EHWAL AGAMA)**

Tuan Yang Di-Pertua,

1. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Mesyuarat Jemaah Menteri telah bersetuju supaya Kerajaan menubuhkan Suruhanjaya Siasatan Diraja ("RCI") bagi menyiasat isu-isu berbangkit mengenai Lembaga Tabung Haji ("LTH").
2. Sepertimana yang telah diputuskan oleh Jemaah Menteri pada 14 Julai 2021, barisan Kabinet telah bersetuju bahawa terma-terma bagi penubuhan RCI adalah memberi tumpuan kepada isu-isu berbangkit

mengenai LTH hasil pengauditan perunding-perunding iaitu PricewaterhouseCoopers, Ernst & Young dan Roland Berger terdahulu yang berlaku antara tahun 2014 hingga 2020.

3. Pada masa ini, Memorandum Jemaah Menteri ("MJM") bagi membincangkan operasi pelaksanaan RCI ini telah disediakan dan mendapat kelulusan Jemaah Menteri. MJM ini merangkumi perkara seperti keahlian jawatankuasa RCI serta aspek-aspek, skop, pengoperasian pentadbiran dan logistik melibatkan segala pengurusan RCI.

4. Aspek tadbir urus, integriti dan reputasi LTH sebagai institusi simpanan kewangan Islam adalah amat penting bagi memastikan agar kedudukan kewangan LTH lebih kukuh dan stabil, untuk menjamin dan memelihara kepentingan para pendeposit dan jemaah haji Malaysia. Sebagaimana yang termaktub di dalam Akta Tabung Haji 1995, simpanan pendeposit kekal selamat dan tetap dijamin oleh Kerajaan.

5. Hasil siasatan dan pandangan dari RCI kelak diharapkan dapat membantu LTH menambah baik dari segi pengurusan dan segala aspek tadbir urus.